

Ny statslig musicaluddannelse

En faglig vurdering af ansøgninger

Ny statslig musicaluddannelse

En faglig vurdering af ansøgninger

2009

Ny statslig musicaluddannelse

© 2009 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Bemærk:

EVA sætter komma efter Dansk Sprognævn's anbefalinger, dvs. at der som hovedregel ikke sættes komma foran ledsætninger.

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

ISBN (www) 978-87-7958-539-3

Indhold

Forord	5	
1	Overordnet vurdering	6
1.1	Grunduddannelsen	6
1.2	Overbygningsuddannelsen	8
2	Indledning	10
2.1	Formål	10
2.2	Organisering	11
2.3	Datagrundlag	12
2.4	Rapportens struktur	13
3	Grunduddannelsen	14
3.1	Tema 1: Formål og læringsudbytte	14
3.2	Tema 2: Struktur og indhold	15
3.3	Tema 3: Fagligt miljø og lærerkræfter	21
3.4	Tema 4: Optagelsesprocedurer og kvalitetsarbejde	23
4	Overbygningsuddannelsen	25
4.1	Tema 1: Formål og læringsudbytte	25
4.2	Tema 2: Struktur og indhold	27
4.3	Tema 3: Fagligt miljø og lærerkræfter	32
4.4	Tema 4: Optagelsesprocedurer og kvalitetsarbejde	34

Forord

I denne rapport præsenterer Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) resultaterne af en faglig vurdering af en ansøgning fra Det Danske Musicalakademi om at udbyde en ny statslig musicalgrunduddannelse og en ansøgning fra Det Fynske Musikkonservatorium, Det Danske Musicalakademi og Skuespillerskolen ved Odense Teater om i fællesskab at udbyde en ny statslig musicaloverbygningsuddannelse.

Formålet med den faglige vurdering har været at vurdere om de ansøgende uddannelsesinstitutioner vil være i stand til at sikre et højt fagligt niveau for uddannelserne, og desuden at vurdere de enkelte ansøgningers styrker og svagheder i forhold til at sandsynliggøre et højt fagligt niveau for musicaluddannelser.

Ansøgningerne er vurderet ud fra en række på forhånd definerede kriterier der dækker de områder som en musicaluddannelse på højt fagligt niveau forventes at leve op til i forhold til god international praksis. Et internationalt ekspertpanel har været med til at udarbejde kriterierne og har haft ansvaret for den faglige vurdering af ansøgningerne.

Resultatet af den faglige vurdering vil danne udgangspunkt for en politisk stillingtagen til hvor den nye statslige grunduddannelse og overbygningsuddannelse i musical skal udbydes. Det er EVA's håb at denne rapport vil udgøre et fyldestgørende grundlag for denne beslutning.

Den faglige vurdering er rekvireret af Kulturministeriet og er gennemført i perioden august 2008 til maj 2009.

Janken Varden
Formand for ekspertpanelet

Agi Csonka
Direktør for EVA

1 Overordnet vurdering

Denne rapport indeholder en faglig vurdering af to ansøgninger om at udbyde henholdsvis en musicalgrunduddannelse og en musicaloverbygningsuddannelse: en ansøgning om at udbyde en grunduddannelse i musical ved Det Danske Musicalakademi i Fredericia og en ansøgning om at udbyde en overbygningsuddannelse i musical på Det Fynske Musikkonservatorium i samarbejde med Skuespillerskolen ved Odense Teater og Det Danske Musicalakademi.

Dette kapitel indeholder ekspertpanelets overordnede vurdering af de to ansøgninger om at udbyde henholdsvis grunduddannelsen og overbygningsuddannelsen. Kapitlet tager udgangspunkt i ekspertpanelets vurdering af ansøgernes redegørelser, i indtrykkene fra ekspertpanelets besøg på uddannelsesinstitutionerne og i ekspertpanelets generelle vurdering af uddannelsesforslagene i forhold til lignende uddannelser på et højt fagligt niveau.

Det er vigtigt at understrege at ekspertpanelets vurderinger i rapporten bygger på planer for nye uddannelser og ikke på den praksis eller de resultater der kan være af en eksisterende uddannelse. Det betyder at ekspertpanelets vurderinger i høj grad forholder sig til om det er sandsynliggjort at ansøgerne vil leve op til kriterierne.

Ekspertpanelets vurderinger af uddannelsesforslagene i forhold til hvert af de 13 kriterier der ligger til grund for den faglige vurdering, fremgår af kapitel 3 og 4.

1.1 Grunduddannelsen

Dette afsnit indeholder ekspertpanelets overordnede vurdering af ansøgningen fra Det Danske Musicalakademi om at udbyde en ny grunduddannelse i musical.

Overordnet vurderer ekspertpanelet at det er sandsynliggjort at Det Danske Musicalakademi har kapacitet til at udbyde en grunduddannelse i musical på et højt fagligt niveau, og at det konkrete uddannelsesforslag lever op til kriterierne for et højt fagligt niveau for musicaluddannelser.

Det Danske Musicalakademi har siden 2000 udbudt en privat treårig uddannelse i musical. Ekspertpanelet ser det som en styrke at den nye grunduddannelse vil bygge på uddannelsesinstitutionens erfaringer fra den private uddannelse og i høj grad vil ligne denne hvad angår opbygning og indhold. Ekspertpanelet bemærker at der er gjort et grundigt forarbejde til det udkast til en studieplan som er vedlagt ansøgningen.

Ekspertpanelet vurderer at den uddannelse der er ansøgt om, svarer til niveauet for en kunstnerisk bachelor, jf. udkastet til beskrivelser af videregående grader for Kulturministeriets uddannelser. Det er desuden sandsynliggjort at de mål for læringsudbytte der er defineret for uddannelsen, er retnings- og niveaugivende hvad angår bl.a. valg af indhold, tilrettelæggelse, undervisere, uddannelsens videngrundlag, optagelsesprocedurer og bedømmelsesformer.

Ekspertpanelet konstaterer at målene for læringsudbytte dækker hovedfagene sang, dans og drama og dermed understøtter musical som en selvstændig, tværdisciplinær faglig genre. Uddannelsen er et afrundet treårigt forløb hvor de studerende opnår viden, færdigheder og kompetencer som de kan bruge på både et nationalt og et internationalt arbejdsmarked. Ekspertpanelet ser det som positivt at både ensemble- og solistundervisning indgår i uddannelsen. Derudover er det en styrke at de studerende ud over de obligatoriske undervisningstimer har såkaldte "disponible timer" til en værdi af ca. 4.000 kr. pr. studerende som de kan bruge til ekstra undervisning.

Det Danske Musicalakademi ligger i Fredericia og har særdeles gode fysiske faciliteter som bidrager til et studiemiljø af høj kvalitet. Ekspertpanelet vurderer desuden at det er sandsynliggjort at også det faglige miljø på en kommende musicaluddannelse vil være af høj kvalitet. Det Danske Musicalakademi har god kontakt til og aftaler om scenetjeneste med en række danske teatre og har desuden et stort netværk af internationale kontakter. Det Danske Musicalakademi er derudover medlem af to internationale organisationer: Musical Theatre Educators Alliance International (MTEA) og National Alliance for Musical Theatre (NAMT). Denne mangeartede kontakt kan medvirke til at sikre uddannelsens høje faglige niveau og udviklingen af musicalgenren gennem de muligheder kontakterne giver for at sparre med andre institutioner og tiltrække dygtige udenlandske gæsteundervisere til fx kurser og masterclasses. Derudover ser ekspertpanelet det som positivt at Det Danske Musicalakademi skal være vært for MTEA-konferencen 2009 sammen med Stage School Hamburg da dette utvivlsomt vil styrke musicalakademiets anseelse internationalt.

Det er også sandsynliggjort at Det Danske Musicalakademi vil sikre varierede undervisnings- og arbejdsformer på grunduddannelsen, og at musicalakademiet bl.a. vil gøre brug af sit internationale netværk for at indhente viden om bedste praksis inden for undervisnings- og arbejdsformer.

Ekspertpanelet ser det som en styrke at Det Danske Musicalakademi huser "musicalrugerkassen" Uterus og i øvrigt har et nationalt og internationalt netværk som musicalakademiet kan gøre brug af for at sikre at uddannelsen er baseret på ny viden og centrale tendenser inden for musicalområdet. Ekspertpanelet opfordrer imidlertid Det Danske Musicalakademi til at være mere præcist i formuleringerne af uddannelsens videngrundlag.

I forhold til de ledelsesmæssige og organisatoriske rammer om uddannelsen ser ekspertpanelet det som positivt at ledelsesansvaret er tydeligt placeret. Ekspertpanelet vurderer desuden at studienævnet har en vigtig funktion når man skal inddrage undervisere og studerende i den fortsatte udvikling af uddannelsen. Ekspertpanelet ser det som en fordel at der er fokus på kommunikationen mellem fastansatte og løstansatte undervisere – også i de tilfælde hvor underviserne ikke har deres daglige gang på Det Danske Musicalakademi. Ekspertpanelet ser det som en styrke i forhold til de studerendes faglige udvikling at der er planer om skriftlig overlevering og dialog mellem undervisere.

Derudover vurderes det som en styrke at der vil blive lagt vægt på at underviserne er virksomme i teatermiljøer og musikdramatiske miljøer. På baggrund af interview med undervisere og cv'er udleveret under besøget vurderer ekspertpanelet at det er sandsynliggjort at underviserne på en kommende musicalgrunduddannelse vil have relevante kvalifikationer og kompetencer. Ekspertpanelet vurderer at musicalakademiet vil have fokus på efteruddannelse af underviserne, men anbefaler samtidig at musicalakademiet overvejer at afsætte flere ressourcer til efteruddannelse på den nye grunduddannelse end der er afsat på den eksisterende private musicaluddannelse.

Det Danske Musicalakademi har søgt om en dimensionering af uddannelsen med otte studerende årligt og en udgift pr. studerende på 260.000 kr. (eller 310.000 kr. hvis Fredericia Kommune opfører med at afholde udgiften til bygninger og forbrug af el, vand og varme) og dermed en ansøgning om en årlig bevilling på 6,2 mio. kr. (eller 7,4 mio. kr. hvis Fredericia Kommunes engagement ophører). Ekspertpanelet kan konstatere at dette beløb ligger langt over den udmeldte økonomiske ramme i flerårsaftalen for de kunstneriske uddannelser. Heraf fremgår det at der er afsat en reserve på 6 mio. kr. til dækning af merudgifter i forbindelse med etablering af både en grund- og overbygningsuddannelse. Ekspertpanelet vil imidlertid gerne understrege at den årlige udgift pr. studerende på 260.000 kr. henholdsvis 310.000 kr. er helt realistisk sammenlignet med de øvrige danske scenekunstuddannelser, ligesom en dimensionering på otte studerende kan sikre den nødvendige holdstørrelse for ensemblearbejde. Samlet set vurderer ekspertpanelet at det ansøgte beløb er rimeligt i forhold til at sikre en musicalgrunduddannelse på et højt fagligt niveau.

Det er sandsynliggjort at uddannelsen vil blive kvalitetssikret med inddragelse af både studerende, undervisere og aftagere.

Ekspertpanelet vurderer samlet set at uddannelsesforslaget sandsynliggør at uddannelsen vil leve op til et højt fagligt niveau for musicaluddannelser, og at uddannelsen imødekommer arbejdsmarkedets behov for dimittender ved at afspejle udviklingen og udfordringerne inden for musicalområdet nationalt og internationalt.

1.2 Overbygningsuddannelsen

Dette afsnit indeholder ekspertpanelets overordnede vurdering af ansøgningen fra Det Fynske Musikkonservatorium, Skuespillerskolen ved Odense Teater og Det Danske Musicalakademi om sammen at udbyde den nye overbygningsuddannelse i musical.

Overordnet vurderer ekspertpanelet at det overvejende er sandsynliggjort at de tre ansøgere til sammen har kapacitet til at udbyde en overbygningsuddannelse i musical på et højt fagligt niveau. Men ekspertpanelet vurderer at der fordi undervisningen vil finde sted tre forskellige undervisningssteder, skal gøres en særlig indsats for at sikre et samlet studiemiljø og et fagligt miljø af høj kvalitet for både studerende og undervisere. Derudover kan den individualiserede tilrettelæggelse af uddannelsen betyde at der er behov for flere økonomiske ressourcer end der er ansøgt om. Ekspertpanelet vurderer samlet set at uddannelsesforslaget lever op til et højt fagligt niveau for musicaluddannelser.

Et udkast til en studieplan var vedlagt ansøgningen, og ekspertpanelet vurderer at der er gjort et grundigt forarbejde med planlægning af uddannelsen. Dog anbefaler ekspertpanelet at uddannelsen fortsat arbejder med at forbinde målene for læringsudbytte med de andre elementer i studieplanen. I modsat fald kan brugen af terminologi fra kvalifikationsrammen komme til at virke ureflekteret.

De mål for læringsudbytte der er fastsat for uddannelsen, ligner i høj grad grunduddannelsens mål for læringsudbytte, og det har derfor umiddelbart været svært for ekspertpanelet at se en faglig og niveaumæssig forskel på de to uddannelser. Derudover har det været uklart hvordan de tre ansøgere vil tage højde for muligheden for at de studerende kan komme fra forskellige grunduddannelser og dermed vil have forskellige faglige forudsætninger. Under besøget gjorde ansøgerne dog rede for at de i høj grad har planlagt og tilrettelagt uddannelsens indhold og forløb så det er muligt at tage højde for at de optagne studerende kan have forskellige niveauer inden for sang, dans og drama. Uddannelsen er rettet mod ansøgere fra forskellige bachelor- og grunduddannelser og kan løbende tilrettelægges ud fra de aktuelle studerendes forhåndskundskaber og faglige behov. Ekspertpanelet vurderer derfor at det er sandsynliggjort at uddannelsens indhold og tilrettelæggelse kan sikre at de studerende, uanset deres faglige niveau, kan realisere uddannelsens mål for læringsudbytte. I den forbindelse ser ekspertpanelet det som en styrke at der vil være ekstern censur ved de afsluttende prøver.

Ekspertpanelet vurderer at den foreslåede uddannelse har forudsætningerne for at være på niveau med en kunstnerisk kandidatgrad, jf. udkastet til beskrivelser af videregående grader for Kulturministeriets uddannelser. Denne vurdering baserer sig især på det forhold at uddannelsens struktur og indhold er tilrettelagt så at niveauet vil kunne tilpasses den enkelte studerendes faglige forudsætninger.

Ekspertpanelet påpeger dog at der også kan være vanskeligheder forbundet med de muligheder for individualisering som uddannelsen indeholder. Det er nødvendigt at der i undervisningen også findes fælles elementer hvor overbygningsuddannelsens fire studerende arbejder sammen, fx som modspillere i drama, og udfordringen vil være at kombinere dette behov med behovet for individualisering i tilrettelæggelsen af de fire studerendes uddannelsesforløb.

Ekspertpanelet vurderer at uddannelsesforslaget indebærer både tid og rum til fordybelse og specialisering, hvilket er afgørende for en uddannelse på kandidatniveau der sigter mod at udvikle selvstændige kunstnere.

At overbygningsuddannelsen er på kandidatniveau, kommer også til udtryk i fx den afsluttende kandidatopgave og ansøgerens fokus på at der skal inddrages relevant forskning i uddannelsens

videngrundlag. Ekspertpanelet opfordrer imidlertid ansøgerne til at være mere præcise i formuleringerne af uddannelsens videngrundlag.

Derudover vurderer ekspertpanelet at det er sandsynliggjort at uddannelsens dimittender vil være i stand til at imødekomme arbejdsmarkedets behov for dimittender med et højt fagligt niveau. Dimittenderne vil, i forhold til dimittender fra en grunduddannelse, have udviklet deres talent og kompetencer yderligere og derfor være bedre rustet til et langt arbejdsliv inden for musicalgenren.

Overordnet vurderer ekspertpanelet at det er sandsynliggjort at de undervisere som vil blive tilknyttet uddannelsen vil have de kompetencer og kvalifikationer der er nødvendige for at sikre at de studerende realiserer uddannelsens mål for læringsudbytte. Grundlaget for denne vurdering bygger på samtaler under besøget.

Overbygningsuddannelsen vil blive udbudt i et samarbejde mellem Det Fynske Musikkonservatorium, Skuespillerskolen ved Odense Teater og Det Danske Musicalakademi. Ekspertpanelet vurderer at samarbejdet mellem disse tre institutioner vil medvirke til at sikre et bredt og relevant fagligt miljø for de studerende. Derudover er det meget positivt at alle tre institutioner har internationale kontakter og netværk som de kan gøre brug af med hensyn til undervisere, viden om undervisningsmetoder og udviklinger inden for musicalområdet. Ud over en tæt kontakt til andre kunstneriske uddannelser på et højt fagligt niveau sikrer institutionernes samarbejde også kontakten til teatermiljøer og musikdramatiske miljøer. Samarbejdet mellem de tre institutioner udgør desuden en styrke med hensyn til uddannelsens videngrundlag, bl.a. i form af et bredere netværk af personer og institutioner at udveksle erfaringer med. Det er desuden en styrke at uddannelsens opbygning og indhold understøtter inddragelse af gæsteundervisere: Ansøgerne vil kunne trække på deres eksisterende netværk og tilknytning til et mangfoldigt teatermiljø og musikdramatisk miljø.

Uddannelsen vil foregå på alle tre ansøgende institutioner indtil 2013 hvor Det Fynske Musikkonservatorium og Skuespillerskolen ved Odense Teater flytter ind i et nyt musik- og teaterhus i Odense centrum. Indtil 2013 skal studerende og undervisere på skift være i Odense (på to forskellige adresser) og i Fredericia. I forbindelse med høringen af rapporten har ansøgerne indsendt planer for hvordan adgang til egnede danse- og dramalokaler kan forbedres i perioden indtil 2013. Ekspertpanelet vurderer at det er sandsynliggjort at der vil være tilstrækkelige og relevante fysiske faciliteter og materielle ressourcer til at realisere uddannelsens mål for læringsudbytte. Det er dog en forudsætning for denne vurdering at planerne om forbedring af danselokalerne samt leje af ekstra dramalokale virkeliggøres. Samtidig ønsker ekspertpanelet at opfordre ansøgerne til at mindske de studerendes pendling mellem de to undervisningssteder i Odense og mellem undervisningsstederne i Odense og Fredericia mest muligt. Hvis planerne om forbedring af lokalerne ikke kan lade sig gøre, foreslår ekspertpanelet at ansøgerne overvejer at samle undervisningen i Fredericia indtil 2013 eller evt. at udsætte opstart af overbygningsuddannelsen til 2013.

Med hensyn til den ansøgte dimensionering af uddannelsen med fire studerende årligt og en udgift pr. studerende på 275.000 kr. og dermed en ansøgning om en årlig bevilling på 2,2 mio. kr. vurderer ekspertpanelet at beløbet forekommer at være lavt sat i tilfælde hvor de fire studerende har behov for meget individuel undervisning, fx hvis de har forskellige faglige forudsætninger fra forskellige grunduddannelser. Dog kan ekspertpanelet konstatere at det ansøgte beløb ligger inden for den udmeldte økonomiske ramme i flerårsaftalen for de kunstneriske uddannelser. Heraf fremgår det at der er afsat en reserve på 6 mio. kr. til dækning af merudgifter i forbindelse med etablering af både en grund- og overbygningsuddannelse.

Det er sandsynliggjort at uddannelsen vil blive kvalitetssikret med inddragelse af både studerende, undervisere og aftagere.

Overordnet vurderer ekspertpanelet at ansøgningen om en overbygningsuddannelse i musical sandsynliggør at dimittendernes læringsudbytte svarer til arbejdsmarkedets behov, og at uddannelsen i øvrigt kan bidrage til at udvikle musical som genre nationalt og internationalt.

2 Indledning

Gennem de senere år har det danske teatermiljø og musikdramatiske miljø peget på et stigende behov for en uddannelse der retter sig specifikt mod musikdramatik som genre. Behovet for en musicaluddannelse hænger tæt sammen med et omfattende og vedvarende udbud af musicals og andre musikdramatiske forestillinger på de danske scener.

En arbejdsgruppe nedsat af Kulturministeriet udsendte i maj 2006 en rapport om behovet for en musicaluddannelse i Danmark. Rapporten anbefalede at etablere en musicaloverbygningsuddannelse som skulle sikre en uddannelsesindsats på et højt kunstnerisk og fagligt niveau, og som skulle uddanne solister der kunne kombinere skuespilkunst, sang og dans på scenen.

I forbindelse med flerårsaftalen for de kunstneriske uddannelser for perioden 2007-2010 besluttede forligspartierne at der i løbet af aftaleperioden skulle etableres en musicalgrunduddannelse og en overbygningsuddannelse i provinsen. Der er afsat en reserve på 6 mio. kr. i 2010 til dækning af merudgifter i forbindelse med etablering af musicaluddannelserne.

Kulturministeriet har på denne baggrund anmodet EVA om at vurdere to ansøgninger om at udbyde henholdsvis en musicalgrunduddannelse og en musicaloverbygningsuddannelse: en ansøgning om at udbyde en grunduddannelse i musical ved Det Danske Musicalakademi i Fredericia og en ansøgning om at udbyde en overbygningsuddannelse i musical på Det Fynske Musikkonservatorium i samarbejde med Skuespillerskolen ved Odense Teater og Det Danske Musicalakademi.

2.1 Formål

Formålet med den faglige vurdering af uddannelsesforslagene er:

- At vurdere i hvilken udstrækning de uddannelsesinstitutioner der har ansøgt om at udbyde musicalgrunduddannelsen, henholdsvis musicaloverbygningsuddannelsen, vil være i stand til at sikre et højt fagligt niveau for uddannelserne
- At vurdere de enkelte indkomne uddannelsesforlags styrker og svagheder i forhold til at sandsynliggøre et højt fagligt niveau for musicaluddannelser.

Resultatet af den faglige vurdering vil danne udgangspunkt for en politisk stillingtagen til hvor den nye statslige grunduddannelse og overbygningsuddannelse i musical skal udbydes.

Uddannelsesansøgningerne er vurderet ud fra 13 kriterier inden for følgende fire temaer:

- 1 Formål og læringsudbytte – som indeholder 2 kriterier om henholdsvis uddannelsens formål og uddannelsens mål for læringsudbytte og gradstypebestemmelse i henhold til kvalifikationsrammen
- 2 Struktur og indhold – som indeholder 6 kriterier om henholdsvis opbygning og indhold, progression, undervisnings- og arbejdsformer, bedømmelses- og evalueringsformer, internationalisering og desuden fysiske faciliteter og materielle og økonomiske ressourcer
- 3 Fagligt miljø og lærerkræfter – som indeholder 3 kriterier om henholdsvis videngrundlag, undervisere og fagligt miljø
- 4 Optagelsesprocedurer og kvalitetsarbejde – som indeholder 2 kriterier om henholdsvis optagelsesprocedurer og systematisk og løbende kvalitetsarbejde.

Kriterierne har taget udgangspunkt i anbefalingerne i Kulturministeriets rapport om behovet for en musicaluddannelse om at:

- Uddannelsens omdrejningspunkt bør være tværdisciplinære færdigheder og opøvelsen af talent der breder sig over både dans, sang og skuespilkunst med det formål at de studerende skal mestre musikdramatik på et professionelt niveau
- Lærerkrafterne bør være rekrutteret fra et velfunderet pædagogisk miljø på højeste niveau inden for de tre centrale discipliner i uddannelsen
- Der bør være tilknytning til et bredt spektrum af andre kunstneriske uddannelser på højeste niveau
- Der bør være tilknytning til et mangfoldigt teatermiljø og musikdramatisk miljø.

Derudover er der lagt vægt på at kriterierne i væsentlig udstrækning korresponderer med de kriterier for akkreditering af nye uddannelser under Kulturministeriet som var under udarbejdelse i august 2008. Det er dog vigtigt at præcisere at vurderingen af uddannelsesforslagene ikke svarer til en akkreditering. Uddannelsen/uddannelserne skal efterfølgende akkrediteres som en ny uddannelse efter de kriterier som fremgår af Kulturministeriets akkrediteringsbekendtgørelse.

Kriterierne har været retningsgivende både for udarbejdelsen af ansøgningen og for ekspertpanelets faglige vurdering af uddannelsen. Vurderingen af hvert enkelt kriterium tager udgangspunkt i hvad der almindeligvis vil forventes af en uddannelses indhold, struktur m.m., og i standarder for en videregående uddannelsesinstitutions kapacitet.

Den faglige vurdering har taget udgangspunkt i en bred forståelse af hvad musical og dermed en musicaluddannelse er. Denne forståelse er hentet fra Kulturministeriets ovenfor nævnte rapport. Arbejdsgruppen valgte at arbejde ud fra en forståelse af musicalbegrebet hvor kombinationen af dans, sang og skuespilkunst er det centrale omdrejningspunkt. Denne forståelse af musicalbegrebet omfatter hele spektret af musicals fra de klassiske til de nyere eksperimenterende former der omfatter begreber som musikteater, rockteater og crossover.

2.2 Organisering

EVA har udpeget et ekspertpanel som har haft det faglige ansvar for vurderingen af uddannelsesforslagene. Ekspertpanelet er sammensat så de tilsammen har:

- Nordisk og/eller international erfaring med og viden om musikdramatiske uddannelser eller relaterede uddannelser i dans, sang og teater
- Indsigt i og erfaring med arbejdsmarkedet inden for musicalområdet.

Ekspertpanelet består af:

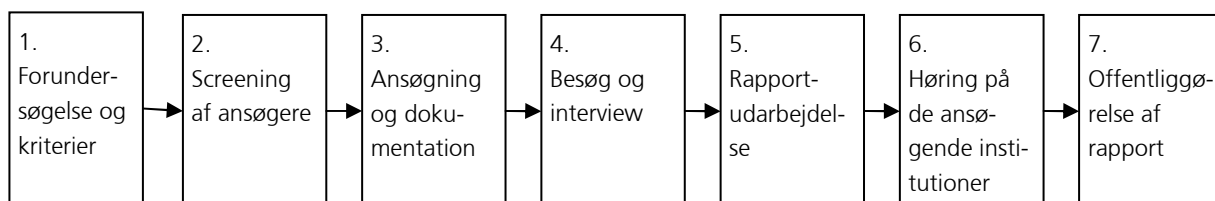
- Janken Varden (formand), instruktør, tidligere rektor for Statens Teaterskole i Danmark og Statens Teaterhøgskole i Norge. Medlem af Kunstrådets scenekunstudvalg og CIRIUS' kvalifikationsnævn for uddannelserne inden for scenekunst.
- Anna Maria Koziomtzis, studieleder og lektor ved musicaluddannelsen og operauddannelsen ved Högskolan för scen och musik ved Göteborgs Universitet
- Ingalill Rask Wagner, sangpædagog og operasanger, rektor for Balettakademien, Göteborg.

EVA's projektgruppe som har haft det metodiske ansvar for vurderingsprocessen og varetaget kontakten til Kulturministeriet, ekspertpanelet og uddannelsesinstitutionerne, består af:

- Specialkonsulent Christel Sølvhjem (projektleder)
- Evalueringskonsulent Hanne Maria Elsnab.

2.3 Datagrundlag

Den faglige vurdering har bestået af følgende elementer:

EVA gennemførte først en forundersøgelse der indkredsede de særlige karakteristika for kvalitet inden for musicalgenren. Forundersøgelsen tog udgangspunkt i rapporten fra Kulturministeriets arbejdsgruppe om uddannelsesbehovet på musicalområdet, i internationale erfaringer og i ekspertgruppens viden. Forundersøgelsen dannede baggrund for udarbejdelsen af kriterierne for kvalitet i en musicaluddannelse.

Uddannelsesinstitutioner der ønskede at ansøge om at udbyde en musicaluddannelse, blev bedt om at sende en skriftlig tilkendegivelse til Kulturministeriet. Heri skulle institutionen beskrive sine nuværende eller tidligere udbud af kunstneriske videregående uddannelser inden for dans, musik og teater. Kulturministeriet foretog på baggrund af de skriftlige tilkendegivelser en screening af uddannelsesinstitutionerne for at udvælge relevante ansøgere med et vist erfaringsniveau. Kulturministeriet vurderede interessetilkendegivelserne alene på baggrund af erfaring med at udbyde kunstneriske videregående uddannelser inden for dans, sang og skuespilkunst.

De ansøgende institutioner der gik igennem den indledende screening, skulle herefter redegøre for og dokumentere hvordan og i hvilken udstrækning de mente at leve op til de 13 tidligere nævnte kriterier. To ansøgere gik igennem screeningen og udarbejdede en ansøgning hvori de redegjorde og dokumenterede for opfyldelsen af de 13 kriterier. Den ene ansøger var Det Danske Musicalakademi, der ansøgte om at udbyde musicalgrunduddannelsen. Den anden var Det Fynske Musikkonservatorium, Det Danske Musicalakademi og Skuespillerskolen ved Odense Teater, som i fællesskab ansøgte om at udbyde musicaloverbygningsuddannelsen. Deres redegørelse og dokumentation tog udgangspunkt i en vejledning til udformning af ansøgning udarbejdet af EVA.

Redegørelserne fra de to ansøgere manglede i vid udstrækning beskrivelser af de overvejelser som ligger bag planerne for de to nye uddannelser og gav ikke et tilstrækkeligt indtryk af ansøgenes refleksioner over uddannelsesforslagene. Til gengæld var den vedlagte dokumentation mere gennemarbejdet og indeholdt bl.a. en detaljeret studieplan for hver uddannelse. Tilsammen udgjorde redegørelse og dokumentation dog stadig for spinkelt et grundlag for ekspertpanelets vurdering, og de efterfølgende interview under besøgene til de ansøgende uddannelsesinstitutioner kom derfor til at veje tungt i den faglige vurdering.

Besøget hos hver af de to ansøgere varede en dag. Under besøget blev ledelse og undervisere interviewet, og ekspertpanelet vurderede faciliteterne set i forhold til de forventede mål med uddannelserne. Besøget var i høj grad med til at uddybe, kvalificere og validere ekspertgruppens vurdering af de to uddannelsesforslag og har på denne måde udgjort et væsentligt grundlag for den faglige vurdering af uddannelsesforslagene.

Med udgangspunkt i en vurdering af det samlede datagrundlag har EVA udarbejdet denne rapport som de ansøgende institutioner har haft i høring med henblik på at rette faktuelle fejl.

Det er vigtigt at være opmærksom på at ekspertpanelets vurderinger i rapporten bygger på planer for nye uddannelser og ikke på den praksis eller de resultater der kan være af en eksisterende uddannelse. Det betyder at ekspertpanelets vurderinger i høj grad forholder sig til om det er sandsynliggjort at ansøgeren/ansøgerne vil leve op til kriterierne. Det vil senere være interessant at se om den/de igangsatte uddannelser kan leve op til det høje faglige niveau der kommer til udtryk i kriterierne.

2.4 Rapportens struktur

Denne rapport er bygget op af fire dele. Første del indeholder den overordnede vurdering af henholdsvis forslaget til en musicalgrunduddannelse og forslaget til en musicaloverbygningsuddannelse. Rapportens anden del er denne indledning som beskriver baggrund og formål, vurderingens organisering og datagrundlag. Rapportens tredje del består af vurderingen af forslaget til en musicalgrunduddannelse ud fra hvert enkelt af de 13 kriterier som har ligget til grund for vurderingen. Under hvert kriterium beskrives hvad der har dannet grundlag for ekspertpanelets vurdering af uddannelsesforslaget og endelig ekspertpanelets vurdering af uddannelsesforslagets styrker og svagheder. Rapportens fjerde og sidste del rummer en tilsvarende vurdering af forslaget til en musicaloverbygningsuddannelse.

3 Grunduddannelsen

3.1 Tema 1: Formål og læringsudbytte

Dette afsnit indeholder en vurdering af om det er sandsynliggjort at uddannelsesforslaget lever op til to kriterier om henholdsvis uddannelsens formål og uddannelsens mål for læringsudbytte og gradstypebestemmelse i henhold til kvalifikationsrammen.

Kriterium 1: Formål

Uddannelsens formål er klart beskrevet og viser at uddannelsens indhold, niveau og videngrundlag afspejler udviklingen og udfordringer inden for musicalfeltet, nationalt og internationalt, og beskriver hvordan uddannelsen møder arbejdsmarkedets behov.

Musicalgrunduddannelsens formål er ifølge uddannelsesinstitutionens redegørelse "at kvalificere de studerende til professionelt arbejde inden for musicalgenren ved at give dem kunstneriske, teoretiske og praktiske færdigheder".

Redegørelsen uddyber formålet med uddannelsen ved at beskrive at uddannelsen lægger vægt på både det ensemblebetonede og det solistiske arbejde. Undervisningen er derfor rettet mod såvel en dyb forståelse af scenekunstens krav om forskellige ensembleformer som en individuel udvikling af personlighed og færdigheder.

I redegørelsen står det også beskrevet at "uddannelsen forholder sig aktivt og definerende til udviklingen af musicalgenren". Det vil den gøre gennem "løbende dialog med relevante brancheorganisationer, institutioner og netværk, nationale såvel som internationale".

Under besøget uddybede ledelsen de overvejelser den har gjort sig i forbindelse med formuleringen af uddannelsens formål. Det har bl.a. været vigtigt for ledelsen at tage udgangspunkt i arbejdsmarkedets behov, og den har søgt dialog med såvel institutioner i England og USA som med branchen i Danmark.

Ekspertpanelet vurderer at uddannelsens formål er klart beskrevet. Ekspertpanelet vurderer også at det er sandsynliggjort at ansøgeren gennem en løbende dialog med relevante aktører inden for musicalområdet i Danmark og i udlandet vil forholde sig aktivt og definerende til udviklingen af musicalgenren og derigennem sikre at uddannelsens indhold, niveau og videngrundlag – nu og i fremtiden – vil afspejle udviklingen og udfordringerne inden for musicalområdet, nationalt og internationalt. Den løbende dialog vil samtidig kunne sikre at uddannelsens formål kan indeholde opdaterede beskrivelser af hvordan uddannelsen møder arbejdsmarkedets behov.

Kriterium 2: Mål for læringsudbytte og kvalifikationsramme

- a. Uddannelsens mål for læringsudbytte er niveaumæssigt i overensstemmelse med den relevante gradstypebestemmelse, som Kulturministeriet forventer uddannelsen skal indplaceres på i den danske kvalifikationsramme for videregående uddannelser.
- b. Uddannelsens mål for læringsudbytte omfatter både sang, dans og skuespilkunst.

Uddannelsens mål for læringsudbytte er beskrevet i redegørelsen. Her fremgår det at den studerende efter endt uddannelse skal:

- *Have tilegnet sig praktiske kunstneriske metoder til at kunne skabe en mindre dramatisk rolle eller figur, der kan indgå i en helhed på en professionel dramaproduktion*
- *Kunne gøre brug af de grundlæggende sanglige, musikalske, dramatiske, danse-mæssige samt stemmemæssige færdigheder, der knytter sig til beskæftigelsen som professionel musicalperformer*
- *Kunne vurdere grundlæggende kunstneriske og praktiske problemstillinger inden for musicalperformerens sanglige, dansemæssige og dramatiske arbejde, anbefale og begrunde relevante løsninger og gøre brug af dem i praksis*
- *Kunne formidle grundlæggende faglige, kunstneriske problemstillinger til medspillere, instruktører, kapelmestre, koreografer, sceneteknikere eller andre relevante samarbejdspartnere i den kollektive produktions- og skabelsesproces*
- *Kunne identificere egne læringsbehov og selvstændigt tage ansvar for egen faglig udvikling og specialisering*
- *Være i besiddelse af en grundlæggende kunstnerisk og teoretisk viden om musik, sang, dans og skuespilmetoder, herunder have kendskab til relevante hovedværker (teater- og musicalhistoriske)*
- *Kunne forstå og reflektere over teori, metode og praksis inden for musicalperformerens område*
- *Have indsigt i de arbejdsmarkeds-mæssige vilkår for musicalperformeren (praksiskendskab til auditionsmetode, forståelse af relevante institutioner og producenter samt øvrig netværksdannelse).*

I redegørelsen beskrives sang, dans og drama som sideordnede hovedfag på uddannelsen.

Under besøget gjorde ledelsen rede for de overvejelser den har gjort sig i forbindelse med formuleringen af mål for læringsudbytte. Ledelsen har i uddannelsesforslaget bestræbt sig på at skabe ligevægt mellem de tre hovedfag. Men ledelsen gør samtidig opmærksom på at drama er et centralt fag som er en forudsætning for at resten kan fungere.

Ekspertpanelet konstaterer at de tre discipliner sang, dans og drama er nævnt direkte i målene for læringsudbytte, og at der derudover er beskrevet læringsmål som dækker en kombination af de tre discipliner, altså musicalkunstformen som helhed.

Ekspertpanelet vurderer at uddannelsens mål for læringsudbytte er niveaumæssigt i overensstemmelse med gradstypebestemmelsen for en kunstnerisk bachelorgrad.

3.2 Tema 2: Struktur og indhold

Dette afsnit indeholder en vurdering af om det er sandsynliggjort at uddannelsesforslaget lever op til seks kriterier om henholdsvis opbygning og indhold, progression, undervisnings- og arbejdsformer, bedømmelses- og evalueringsformer, internationalisering og fysiske faciliteter samt materielle og økonomiske ressourcer.

Kriterium 3: Opbygning og indhold

Der er sammenhæng mellem uddannelsens mål for læringsudbytte og indholdet og vægtningen af de enkelte elementer i uddannelsen.

I udkastet til studieplan som er vedlagt redegørelsen, står der at musicalgrunduddannelsen vil vare tre år og bestå af to dele: første del af et års varighed og anden del af to års varighed. Første del afsluttes med en eksamen i hovedfagene sang, dans og drama. Optagelse på uddannelsens anden del kræver at denne eksamen består.

Under besøget beskrev ledelsen at studieplanen for grunduddannelsen i vid udstrækning er en videreudvikling af studieplanen for den private musicaluddannelse som institutionen har udbudt siden 2000. Men der er også områder hvor de to uddannelser adskiller sig. I studieplanen for den foreslåede grunduddannelse er uddannelsens elementer beskrevet mere detaljeret, og der er fastsat ECTS-point for elementerne. Derudover er der indført et bachelorprojekt som afslutning på uddannelsen.

I studieplanen beskrives uddannelsens første år som et basisår hvor de studerende vil lære basisteknikker i hovedfagene sang, dans og drama. Som støtte for hovedfagene vil der blive undervist i bifagene brugsklaver og hørelære. Derudover vil der være undervisning i følgende støttefag: musicalhistorie, ensemblesang, lydstudie, coaching og talelære. Støttefagene vil blive suppleret med kurser i sminke og maske, sceneteknik og lyd. Der er 24 normale undervisningsuger på uddannelsens første del, fordelt på to semestre.

Uddannelsens anden del sigter mod større fordybelse og specialisering i de tre hovedfag hvor omfanget af den sceniske og praktiske implementering øges i løbet af de to år. De studerende deltagere bl.a. i flere produktioner. Støttefagene fra uddannelsens første del vil blive suppleret med yderligere støttefag, og bifagene vil blive suppleret med faget præsentation. Derudover indgår scenetjeneste på uddannelsens anden del. Der er 18 normale undervisningsuger pr. årgang fordelt på 2 x 2 semestre.

På både første og anden del af uddannelsen vil der desuden være supplerende kurser og masterclasses ved danske og udenlandske gæsteundervisere. Langt de fleste fag er obligatoriske, og de studerende vil ikke have mulighed for at tone deres uddannelse i en bestemt retning. Under besøget anførte ledelsen dog at hver studerende har rådighed over såkaldte "disponible timer" til en værdi af ca. 4.000 kr. som de kan bruge til at tilvælge ekstra undervisning. Denne praksis for den nuværende private musicaluddannelse er beskrevet i en håndbog som udleveres til alle studerende. Ledelsen planlægger samme praksis på grunduddannelsen.

Ekspertpanelet vurderer at uddannelsens indhold af hovedfag, bifag og støtte- og kursusfag er relevante og dækkende for en grunduddannelse i musical. Tilsammen sikrer de en grunduddannelse på et tilfredsstillende fagligt niveau. Ekspertpanelet ser det desuden som positivt at både ensemble- og solistundervisning indgår i uddannelsen. Ekspertpanelet ser det som en styrke ved uddannelsen at de studerende har mulighed for at tilvælge ekstra undervisning ved hjælp af de omtalte disponible timer. Det gør det muligt for den enkelte studerende at udvikle sig inden for områder hvor vedkommende enten er svag eller ønsker at nå et endnu højere niveau.

Under besøget uddybede ledelsen at det er studienævnet som fastlægger det faglige indhold i uddannelsen. På den nuværende private musicaluddannelse gennemgår studienævnet studieplanen hvert år og reviderer den hvis det skønnes nødvendigt. Der er lige mange studerende og undervisere i studienævnet. Ledelsen planlægger at fortsætte denne praksis på grunduddannelsen. Ekspertpanelet ser det som en styrke at uddannelsen planlægger en løbende revidering og tilpasning af uddannelsen, og at det sker i regi af et studienævn med en lige stor andel af studerende og undervisere. På denne måde er der mulighed for at inddrage de studerende meget direkte i fastlæggelsen af det faglige indhold i uddannelsen.

Redegørelsen er vedlagt en oversigt over ECTS-fordelingen på uddannelsens fag og en oversigt over de overordnede moduler på hver af uddannelsens årgange. Ud fra ECTS-fordelingen fremgår det at hovedfaget sang er tildelt 35 ECTS-point, at hovedfaget dans er tildelt 39 ECTS-point, og at hovedfaget drama er tildelt 82 ECTS-point. Ekspertpanelet vurderer at denne vægtning af de tre hovedfag er i god overensstemmelse med beskrivelserne af mål for læringsudbytte som fremgår af kriterium 2.

Ekspertpanelet vurderer endvidere at ansøgeren i form af den vedlagte studieplan har foretaget en grundig planlægning af grunduddannelsen, og at studieplanen giver et tydeligt indtryk af uddannelsens opbygning og indhold. Der er en klar sammenhæng mellem uddannelsens indhold og uddannelsens mål for læringsudbytte hvor det faglige indhold af de enkelte elementer stemmer overens med uddannelsens overordnede mål for læringsudbytte. På denne måde lever planerne for grunduddannelsen i tilfredsstillende grad op til kravene i kriteriet.

Kriterium 4: Progression

Uddannelsen er struktureret på en måde som sikrer fortsat faglig udvikling for den enkelte studerende.

I den vedlagte studieplan er det beskrevet hvordan ansøgeren forestiller sig faglig progression i hovedfagernes forløb over uddannelsens to dele på en sådan måde at der overordnet på uddannelsens sidste to år vil være en højere grad af fordybelse og specialisering. Redegørelsen indeholder ikke en beskrivelse af hvordan ansøgeren i praksis vil sikre progression på uddannelsen, men ansøgeren har vedlagt eksempler på årsplaner fra den nuværende private musicaluddannelse til illustration af progressionen.

Under besøget beskrev ledelsen at den har forestillet sig uddannelsens tre år ud fra følgende tre overskrifter som er udbredt blandt langt de fleste vestlige teaterskoler: 1) "mødet med mig selv" 2) "mødet med den anden" 3) "mødet med mig selv som den anden". Med udgangspunkt i disse tre temaer vil ansøgeren tilstræbe progression i læringen. Det er også planen at de enkelte forløb skal bygge oven på tidligere forløb. På den nuværende private musicaluddannelse er det praksis at underviseren ved afslutningen af et forløb udarbejder et skriftligt dokument om indholdet i forløbet til den næste underviser. På denne måde sikrer institutionen sig at underviserne kender til indholdet af den undervisning som ligger forud for det forløb de studerende skal i gang med og har mulighed for at bygge videre på. Der er også en løbende dialog på undervisermøder, og hvis der er problemer med en studerende, rådfører underviseren sig ofte med den forrige underviser. Denne praksis forventer ansøgeren at fortsætte på den nye grunduddannelse.

På mødet med underviserne foreslog en af underviserne en klasselærerfunktion som et middel til at sikre de studerendes fortsatte faglige udvikling.

Ekspertpanelet vurderer på baggrund af de uddybende forklaringer om den faglige progression som kom frem under besøget, at uddannelsen er struktureret på en måde som sikrer fortsat faglig udvikling for de studerende. Den beskrevne praksis på den nuværende private musicaluddannelse om skriftlig overlevering af de netop afsluttede forløb fra en underviser til den næste og den løbende dialog på undervisermøder kan medvirke til at sikre progressionen. Men ekspertpanelet vurderer samtidig at underviserens forslag om en klasselærerfunktion kunne bidrage til at understøtte de studerendes progression på positiv vis, og opfordrer ansøgeren til at overveje forslaget.

Kriterium 5: Undervisnings- og arbejdsformer

Undervisnings- og arbejdsformerne er varierede og relevante for uddannelsens mål for læringsudbytte samt i overensstemmelse med god praksis inden for området.

I ansøgerens redegørelse står der at uddannelsens enkelte fag fordrer forskellige undervisningsformer for at sikre at de studerende realiserer de mål der er for faget. Det er også begrundelsen for at undervisningen planlægges i tæt samarbejde med underviserne fra de forskellige fagområder. På den nuværende private musicaluddannelse undervises der både på hold, individuelt og på tværs af fagene, og ansøgeren vil fortsætte denne praksis på den nye grunduddannelse.

Undervisningen vil blive afviklet dels som ugentlige skemalagte timer og dels som mere komprimerede kurser, projekter og produktioner. Indimellem kan undervisningen foregå på tværs af uddannelsens årgange og i nogle tilfælde med eksterne samarbejdspartnere.

I udkastet til studieplan står der at undervisningen på både uddannelsens første og anden del vil bestå af solo- og holdundervisning.

I redegørelsen står det også beskrevet at ansvaret for tilrettelæggelsen af undervisningen overordnet ligger hos studienævnet (som vil bestå af studielederen som formand, tre studerende og tre undervisere). I tilrettelæggelsen skal der tages højde for at det stof der arbejdes med, har et tilstrækkeligt højt fagligt niveau og løbende opdateres. Her nævner ansøgeren at institutionen vil bruge sit internationale netværk som grundlag for udvikling af uddannelsens faglige indhold. Det daglige arbejde med afvikling og planlægning af undervisningen varetages af studiesekretariat og studieleder.

Under besøget gav ledelsen udtryk for at tilrettelæggelsen af undervisningen vil ske i tæt samarbejde med de relevante undervisere, og at der tages udgangspunkt i det enkelte fags behov og i hvordan mål for læringsudbytte bedst nås.

Ekspertpanelet vurderer at det er sandsynliggjort at tilrettelæggelsen af undervisningen og valget af undervisnings- og arbejdsformer vil ske i tæt samarbejde med de relevante undervisere. Det er samtidig positivt at ansvaret for tilrettelæggelsen ligger hos studienævnet da det herigennem er muligt at få direkte feedback fra de studerende vedrørende valget af undervisnings- og arbejdsformer. Ekspertpanelet vurderer at de beskrevne undervisnings- og arbejdsformer på uddannelsen vil være varierede inden for de forskellige fagområder og relevante for målene for læringsudbytte. Derudover finder ekspertpanelet det sandsynliggjort at uddannelsen vil gøre brug af sit internationale netværk til at indhente viden om god praksis på området.

Kriterium 6: Bedømmelses- og evalueringsformer

Bedømmelses- og evalueringsformer sikrer en samlet belysning af om de studerende har realiseret uddannelsens mål for læringsudbytte.

Af redegørelsen fremgår det at de studerendes præstationer vil blive evalueret løbende. Overordnet vil der være tale om to typer af evaluering.

Den første type er mundtlig evaluering og opfølgning på det daglige arbejde som vil foregå ved afslutningen af første, tredje og femte semester. Dette foregår på baggrund af en systematisk og skriftlig evaluering via spørgeskemasystemet Survey Xact foretaget af samtlige undervisere som er i kontakt med den enkelte studerende. Derefter vil underviserens skriftlige evalueringer blive diskuteret og uddybet på et møde med alle underviserne inden repræsentanter for de respektive fagområder forelægger evalueringen for de studerende.

Kriterierne for evaluering af de studerende i de enkelte fag vil være: fagligt niveau, faglig udvikling i perioden, social funktionalitet og disciplin. Derudover vil underviseren beskrive hvor undervisningsfokus har ligget for den studerende, og hvor det bør ligge i den kommende periode.

Den anden type evaluering udgøres af prøver og eksaminer som vil ligge ved afslutningen af andet, fjerde og sjette semester. Der vil være intern censur ved alle eksaminer og prøver på uddannelsens første og andet år, mens de afsluttende eksaminer i de tre hovedfag på sjette semester bedømmes af eksterne censorer.

Hvert hovedfag vil blive afsluttet med en eksamen efter det første år. Denne eksamen vil også udgøre en stopprøve ud fra hvilken det vil kunne afgøres om de studerende kan fortsætte på uddannelsens anden del. Anden del afsluttes med en eksamen i hovedfagene sang, dans og drama samt en showcase og et bachelorprojekt.

Ekspertpanelet vurderer at de bedømmelses- og evalueringsformer som det er planlagt at bruge på uddannelsen, vil sikre en samlet belysning af om de studerende har realiseret uddannelsens mål for læringsudbytte.

Ekspertpanelet vurderer at de to typer af evaluering supplerer hinanden på en hensigtsmæssig måde og sikrer en løbende og kvalificeret evaluering af den enkelte studerendes indsats. Proceduren for den mundtlige evaluering med inddragelse af Survey Xact og skriftlige evalueringer der diskuteres underviserne imellem, virker både grundig og relevant. Ekspertpanelet vurderes desuden at kriterierne der ligger til grund for evaluering af de studerende i de enkelte fag er dækkende.

Den anden type evaluering med prøver og eksaminer bidrager ligeledes til en grundig bedømmelse af om de studerende har realiseret uddannelsens mål for læringsudbytte. Antallet af prøver og eksaminer er tilfredsstillende, og det er en styrke at der anvendes eksterne censorer i de afsluttende eksaminer på sjette semester.

Kriterium 7: Internationalisering

Uddannelsen sikrer et internationalt studiemiljø og netværk for de studerende på en måde der bidrager aktivt til realisering af uddannelsens mål for læringsudbytte.

I redegørelsen skriver ansøgeren at den nuværende private musicaluddannelse siden den startede i 2000 har været orienteret mod musicalområdet internationalt. Det Danske Musicalakademi har derfor et stort fagligt netværk bestående af bl.a. komponister, instruktører, koreografer, skuespillere, sangere, dansere, musicalperformere og pianister.

Redegørelsen nævner også at Det Danske Musicalakademi er medlem af to internationale organisationer: Musical Theatre Educators Alliance International (MTEA) og National Alliance for Musical Theatre (NAMT). Det er planlagt at Det Danske Musicalakademi sammen med Stage School Hamburg i 2009 skal være vært for en international MTEA-konference.

Ansøgeren nævner også i redegørelsen at dimittender fra den eksisterende private musicaluddannelse i stigende grad finder arbejde i udlandet.

Under besøget fremhævede ledelsen musicalakademiets allerede eksisterende internationale netværk som en vigtig faktor i forhold til at tiltrække gæsteundervisere. Samtidig er det internationale netværk med til at sikre en udvikling af musicalgenren hvor man kan sparre med andre institutioner om fx opsætning af værker og forestillinger.

Ledelsen beskrev under besøget også hvordan den nuværende private musicaluddannelse hvert år tager imod to til tre udenlandske studerende i kortere forløb på to til tre uger, og at deres egne studerende på samme måde deltager i sådanne korte forløb på andre institutioner. Det giver de studerende mulighed for at reflektere over sig selv og deres egen uddannelse.

Ekspertpanelet vurderer at ansøgerens internationale netværk i høj grad bidrager til at de studerende vil kunne realisere uddannelsens mål for læringsudbytte. Overordnet vurderer ekspertpanelet at musicalakademiets internationale netværk er med til at sikre uddannelsens høje faglige niveau. Det er et værdifuldt bidrag til ansøgerens internationale netværk at Det Danske Musicalakademi sammen med Stage School Hamburg i 2009 skal være vært for en international MTEA-konference.

Kriterium 8: Fysiske faciliteter samt materielle og økonomiske ressourcer

- a. Uddannelsens fysiske faciliteter og materielle ressourcer er relevante for at realisere uddannelsens mål for læringsudbytte.
- b. Uddannelsens dimensionering er i overensstemmelse med de økonomiske ressourcer der ifølge flerårsaftalen er til rådighed for uddannelsen.

I forhold til kriteriets del a fremgår det af redegørelsen at de fysiske faciliteter på Det Danske Musicalakademi er specifikt indrettet til det uddannelsesmæssige formål. Der er pr. studerende mere end 100 m² bestående af dansestudier, multifunktionelle dramalokaler, sanglokaler og lydstudie samt produktionsfaciliteter som deles med "musicalrugerkassen" Uterus (beskrives nærmere under kriterium 9 om videngrundlag). Derudover er der investeret i instrumenter og teknisk udstyr, fx er der klaverer, anlæg m.m. i samtlige undervisningslokaler. Det Danske Musicalakademi har desuden et stort fagbibliotek, og et samarbejde med Fredericia Teater giver mulighed for at arbejde i en professionel teatersal.

Under besøget blev de fysiske faciliteter og materielle ressourcer præsenteret og vist frem ved en rundvisning. Det er ekspertpanelets vurdering at de fysiske faciliteter og materielle ressourcer er særdeles gode og kan udgøre rammerne om et højt kvalificeret fysisk studiemiljø. Der er god plads til undervisningen og et tilstrækkeligt antal undervisningslokaler med tilstrækkeligt udstyr. Dertil kommer at der er et fagbibliotek både på Det Danske Musicalakademi og på Fredericia Bibliotek og gode muligheder for adgang til Fredericia Teater. Ekspertpanelet har dog hæftet sig ved at der med fordel kunne etableres et bedre dansegulv i et af de fire dansestudier for at gøre de fysiske rammer helt optimale.

I forhold til kriteriets del b fremgår det af redegørelsen at uddannelsesforslaget bygger på en dimensionering på otte studerende pr. årgang. Dimensioneringen bygger på en faglig vurdering af (og på erfaring fra den eksisterende private musicaluddannelse for) at dette er den optimale holdstørrelse i forhold til ensemblearbejde. Derudover skriver ansøgeren at dimensioneringen svarer til dimensioneringen på andre scenekunstuddannelser, og at den virker realistisk i forhold til arbejdsmarkedets behov.

Ansøgeren angiver at udgiften pr. studerende pr. år vil udgøre 260.000 kr. Heri er dog ikke medregnet udgifter på ca. 1.2 mio. kr. til bygninger og forbrug af el, vand og varme som indtil nu har været afholdt af Fredericia Kommune.. Dette er et tilskud som Fredericia Kommune har ydet igennem en årrække, men der er ikke stillet garanti for at tilskuddet fortsat vil blive givet.

Den skønnede udgift pr. studerende er beregnet ud fra udgiften pr. studerende på den nuværende private musicaluddannelse. Af redegørelsen fremgår det at udgiften til uddannelsen pr. studerende er i samme størrelsesorden som for de øvrige scenekunstuddannelser. Fx er Statens Teaterskoles gennemsnitlige årlige udgift for en studerende ca. 365.000 kr., og Skuespillerskolen ved Odense Teaters gennemsnitlige årlige udgift for en studerende er på ca. 235.000 kr. Ansøger mener at det foreslåede prisleje for uddannelsen er realistisk, især taget i betragtning at der er tale om en uddannelse med tre hovedfag.

Med udgangspunkt i en dimensionering på otte studerende årligt og en udgift pr. studerende på 260.000 kr. (eller 310.000 kr. hvis Fredericia Kommune ikke længere vil afholde udgifterne til bygninger og forbrug af el, vand og varme) ansøges der om en årlig bevilling på 6,2 mio. kr. (eller 7,4 mio. kr. hvis kommunens engagement ophører).

Af flerårsaftalen for de kunstneriske uddannelser for perioden 2007-2010 fremgår det at der "til dækning af merudgifter i forbindelse med etablering af musicaluddannelserne i 2010 afsættes en reserve på 6 mio. kr.". Dette beløb skal dække både grund- og overbygningsuddannelsen. Af vejledningen til ansøgningen fremgår det at den økonomiske fordeling mellem grund- og overbygningsuddannelsen ud fra en generel erfaring med omkostningsniveauet på de kunstneriske uddannelser forventes at ligge på ca. 3/5 til grunduddannelsen og 2/5 til overbygningsuddannelsen. Dvs. at ca. 3,6 mio. kr. forventes afsat til grunduddannelsen, og 2,4 mio. kr. til overbygningsuddannelsen.

Ekspertpanelet kan dermed konstatere at det ansøgte beløb på 6,2 mio. kr. (eller 7,4 mio. kr. hvis Fredericia Kommunes engagement ophører) ligger langt over det forventede beløb til etablering af en musicalgrunduddannelse på ca. 3,6 mio. kr. Ekspertpanelet vurderer imidlertid at det ansøgte beløb er rimeligt i forhold til at sikre en musicalgrunduddannelse på et højt fagligt niveau.

Ekspertpanelet vurderer således at den angivne udgift pr. studerende (260.000 kr. – eller 310.000 kr. hvis Fredericia Kommunes engagement ophører) er realistisk sammenlignet med andre scenekunstuddannelser. Det er ikke billigere at uddanne en musicalperformer end en skuespiller – snarere tværtimod. I forhold til den ansøgte dimensionering på otte studerende vurderer ekspertpanelet at det er et passende antal som kan sikre den nødvendige holdstørrelse for ensemblearbejde.

3.3 Tema 3: Fagligt miljø og lærerkræfter

Dette afsnit indeholder en vurdering af om det er sandsynliggjort at uddannelsesforslaget lever op til tre kriterier om henholdsvis videngrundlag, undervisere og fagligt miljø.

Kriterium 9: Videngrundlag

Uddannelsens videngrundlag er i overensstemmelse med uddannelsens mål for læringsudbytte.

I redegørelsen forbindes uddannelsens videngrundlag i høj grad med undervisernes faglighed og ledelsens fagspecifikke viden. Fx prioriteres efteruddannelse af underviserne (især tværfaglig og musicalspecifik) på den eksisterende private musicaluddannelse.

Uddannelsens internationale netværk angives i redegørelsen som en væsentlig del af uddannelsens videngrundlag. Medlemskabet af de internationale organisationer MTEA og NAMT som er nævnt under kriterium 7 om internationalisering, danner også ramme for erfaringsudveksling om uddannelse og udviklingsarbejde inden for musicalområdet.

"Musicalrugekassen" Uterus drives af Det Danske Musicalakademi. I Uterus arbejdes der med udvikling af nye musikdramatiske forestillinger med sigte på både det danske og det udenlandske marked. Der er udelukkende professionelle medvirkende i de workshopper og showcases der afholdes i forbindelse med Uterus-projekter. Uterus er med til at sikre en sammenhængskraft med branchen og en udvikling af genren, og ansøgeren vurderer at Uterus har en positiv effekt på det faglige miljø på Det Danske Musicalakademi.

Derudover skriver ansøgeren at Det Danske Musicalakademi har intentioner om i fremtiden at udgøre et videncentret på musicalområdet.

I redegørelsen forholder ansøgeren sig ikke til hvordan viden fra kunstnerisk udviklingsvirksomhed, faglig praksis og/eller forskning vil indgå i uddannelsens videngrundlag. Under besøget spurgte ekspertpanelet derfor om dette og om hvordan samspillet mellem teori og praksis vil være på uddannelsen. Ledelsen beskrev at der vil være en klar overvægt på praksissiden, og det teoretiske element vil kun fylde lidt.

Ekspertpanelet er enige i ansøgerens vægtning af undervisernes og ledelsens faglighed. Undervisernes kendskab til den nyeste viden inden for feltet, opnået gennem fx deltagelse i studieophold og konferencer, er en vigtig faktor i forhold til at sikre et kvalificeret videngrundlag.

Ekspertpanelet ser det som en styrke at grunduddannelsen kan bygge videre på den nuværende private musicaluddannelses nationale og internationale netværk. Det giver mange muligheder for at inddrage national og international viden og erfaring i uddannelsen. Dertil kommer at "musical-rugekassen" Uterus og den videntcenterfunktion som Det Danske Musicalakademi er i gang med at opbygge, parallelt med det nationale og internationale samarbejde kan være med til at sikre at videngrundlaget er baseret på ny viden om og centrale tendenser inden for musicalområdet.

Ekspertpanelet opfordrer imidlertid ansøgeren til at være mere præcis vedrørende uddannelsens videngrundlag og om hvordan uddannelsen vil inddrage viden fra kunstnerisk udviklingsvirksomhed, faglig praksis og/eller forskning på en måde der kan være med til at sikre et højt fagligt niveau i uddannelsen.

Kriterium 10: Undervisere

Undviserne har samlet set de kvalifikationer og/eller kompetencer som er relevante for at de studerende kan realisere uddannelsens mål for læringsudbytte.

I redegørelsen beskriver ansøgeren at undviserne på grunduddannelsen vil være en blanding af institutionens fast tilknyttede undvisere og forskellige former for gæsteundvisere. Valg af undvisere vil blive foretaget på baggrund af dokumenterede faglige og/eller pædagogiske samt evt. forskningsmæssige kompetencer og/eller kvalifikationer.

Under besøget udleverede ansøgeren cv'er for undviserne på den eksisterende private musicaluddannelse. Den eksisterende private musicaluddannelse har en del løstansatte undvisere, og ansøgeren uddybede under besøget hvordan man organisatorisk sikrer kommunikationen mellem undviserne. Studielederen udsender fx hver uge et brev til alle undvisere med nyt om uddannelsen, og derudover er der på musicalakademiets hjemmeside et forum for undviserne. Under besøget uddybede ansøgeren sine overvejelser om fordelingen mellem fast- og timeansatte og gæsteundvisere. Ansøgeren mener at det på den ene side er en styrke at fx dramaundviserne er aktive skuespillere, men at man så på den anden side må acceptere at det indebærer løstansatte undvisere.

Under besøget uddybede ansøgeren de muligheder for efteruddannelse undviserne på den eksisterende private musicaluddannelse har. Bl.a. råder musicalakademiet over en fast årlig pulje som alle kan søge, men hvortil fastansatte generelt har forret. Derudover afholdes to årlige visionsweekender med fx et obligatorisk pædagogisk oplæg og desuden en årlig studietur til New York med et mindre tilskud. Dette er en praksis som ansøgeren forventer at videreføre på den nye statslige grunduddannelse.

Ekspertpanelet vurderer på baggrund af ansøgerens overvejelser om sammensætningen af undvisergruppen som bl.a. kom til udtryk under besøget, og på baggrund af cv'er for nuværende undvisere på Det Danske Musicalakademi at det er sandsynliggjort at undviserne samlet set har de relevante kvalifikationer og kompetencer. Ansøgeren vil lægge vægt på at en del af undviserne skal være virksomme i teatermiljøer og musikdramatiske miljøer, og disse undvisere vil i så fald nødvendigvis være løstansatte. Ekspertpanelet finder det positivt at der er fokus på kommunikationen mellem fastansatte og løstansatte undvisere – også i de tilfælde hvor undviserne ikke har deres daglige gang på Det Danske Musicalakademi. Ekspertpanelet vurderer at der vil være fokus på efteruddannelse af undviserne på en ny statslig grunduddannelse. Dog anbefaler ekspertpanelet ansøgeren at overveje at afsætte flere ressourcer til efteruddannelse på den nye statslige grunduddannelse end der er afsat på den eksisterende private.

Kriterium 11: Fagligt miljø

Uddannelsen sikrer et fagligt miljø af høj kvalitet gennem tilknytning til et bredt spektrum af andre kunstneriske uddannelser på højeste niveau og tilknytning til et mangfoldigt teatermiljø og musikdramatisk miljø.

Af ansøgningen fremgår det at uddannelsen vil gøre brug af det eksisterende faglige miljø på Det Danske Musicalakademi som bl.a. består af et netværk af danske og udenlandske gæsteundervisere med professionel tilknytning til og erfaring inden for musicalområdet og teater. Disse gæsteundervisere holder kurser og masterclasses på Det Danske Musicalakademi.

Det Danske Musicalakademi har desuden kontakt og samarbejde med relaterede uddannelser i Danmark og i udlandet: en samarbejds- og udvekslingsaftale med Mountview Academy of Theatre Arts i London, et samarbejde med Det Fynske Musikkonservatorium og Skuespillerskolen ved Odense Teater, bl.a. i forbindelse med ansøgningen om udbud af en overbygningsuddannelse i musical, og desuden en dialog med Designskolen Kolding om mulige fremtidige projekter. Af redegørelsen og den medsendte dokumentation fremgår det desuden at ansøgeren i forbindelse med den nuværende private musicaluddannelse har etableret mulighed for scenetjeneste ved en række danske teatre.

Ekspertpanelet vurderer at det er sandsynliggjort at uddannelsen vil kunne sikre et fagligt miljø af høj kvalitet bl.a. ved at de studerende vil blive undervist af gæsteundervisere fra både et dansk og et internationalt teatermiljø og musikdramatisk miljø. Derudover vil de have mulighed for scenetjeneste ved en række danske teatre og evt. et udvekslingsophold i London. Ekspertpanelet vurderer det desuden som positivt at Det Danske Musicalakademi har et samarbejde med kunstneriske uddannelser på højeste niveau, både i Danmark og i udlandet.

3.4 Tema 4: Optagelsesprocedurer og kvalitetsarbejde

Dette afsnit indeholder en vurdering af om det er sandsynliggjort at uddannelsesforslaget lever op til to kriterier om henholdsvis optagelsesprocedurer og systematisk og løbende kvalitetsarbejde.

Kriterium 12: Optagelsesprocedurer

Optagelse til uddannelsen gennemføres på en måde som er relevant for uddannelsens mål for læringsudbytte, og sikrer at de studerende har de forkundskaber og det talent som uddannelsens mål for læringsudbytte forudsætter.

Redegørelsen beskriver at optagelsesprøven til uddannelsen vil være delt i en første og en anden prøve med fokus på de tre hovedfagsdiscipliner sang, dans og drama og desuden en vejledende prøve i hørelære. I forbindelse med prøverne vil der blive gennemført samtaler, og der vil indgå en vurdering af den optagelsessøgendes helbredstilstand. Prøverne bedømmes af en fagjury og en prøveleder. Fagjuryen består til den første prøve af en underviser fra hvert hovedfag og til den anden prøve af to undervisere fra hvert hovedfag samt en bifagscensor.

Drama indgår ikke i den første prøve selvom det er et af uddannelsens tre hovedfag, men prøves senere i optagelsesforløbet.

Kravene til optagelsesprøven til den eksisterende uddannelse er beskrevet på musicalakademiets hjemmeside og gennemgås desuden ved et orienteringsmøde. Under besøget blev det fremlagt at musicalakademiet planlægger at fortsætte med denne praksis på den nye uddannelse.

Ekspertpanelet vurderer at den planlagte tilrettelæggelse af optagelsesproceduren er relevant for uddannelsens mål for læringsudbytte idet alle uddannelsens tre faglige hovedområder dækkes. Derudover vurderer ekspertpanelet at sammensætningen af fagjuryen er med til at sikre at de

studerende som optages på uddannelsen, har de forkundskaber og det talent som kræves for at realisere uddannelsens mål for læringsudbytte. Selvom drama ikke indgår i den første prøve, ser ekspertpanelet det som væsentligt at et medlem af fagjuryen kan vurdere ansøgernes kompetencer også inden for drama.

Kriterium 13: Systematisk og løbende kvalitetsarbejde

- a. Uddannelsen arbejder systematisk og løbende med at sikre og udvikle kvaliteten af sine aktiviteter og resultater ved bl.a. at inddrage eksterne og interne interessenter.
- b. Ledelsesansvaret for uddannelsen er tydeligt placeret.

I forhold til kriteriets del a planlægger ansøgeren at trække på erfaringer med kvalitetssikring af den eksisterende private musicaluddannelse og derudover at benytte et kvalitetssikringssystem som er udviklet af de seks danske musikkonservatorier i fællesskab.

Med hensyn til underviserne på Det Danske Musicalakademi gennemføres der regelmæssigt arbejdspladsvurderinger. Der afholdes desuden to årlige underviserseminarer (visionsweekender) som har til formål både at evaluere og arbejde fremadrettet.

På den eksisterende private musicaluddannelse evaluerer de studerende efter hvert semester uddannelsen via Survey Xact. Evalueringen omfatter de fysiske rammer generelt, øvefaciliteter, kontakt til administration og teknisk personale, studievejledning, studenterråd, husmøder, underviserens generelle faglige kompetence, underviserens engagement, lektionernes strukturering, lektionernes antal, indholdet af de tre hovedfag, masterclasses og gæsteundervisere, bifag, støttefag og respons fra ledelsen. Resultaterne af evalueringen behandles af rektor og studieleder og forelægges bestyrelsen og desuden, når det er relevant, faglærere, studienævn og lærerråd samt teknisk-administrativt personale.

Redegørelsen nævner desuden at den eksisterende uddannelse er blevet vurderet i 2001 og 2005 i forbindelse med uddannelsens ansøgning om at blive SU-berettiget.

Musicalakademiets ledelse er i dialog med aftagere om de studerendes og uddannelsens kompetence og fokus. Under besøget gjorde ledelsen opmærksom på at der for den nye grunduddannelse vil blive oprettet et aftagerpanel.

Ekspertpanelet vurderer at sikring af uddannelsens kvalitet vil foregå løbende og systematisk idet Det Danske Musicalakademi i forvejen har erfaring med kvalitetssikring og i øvrigt planlægger at implementere et nyudviklet kvalitetssikringssystem for konservatorieuddannelser. Hvad angår kontakten med aftagere vurderer ekspertpanelet at det er en styrke at ansøgeren planlægger at systematisere den løbende kontakt med aftagere bl.a. gennem et aftagerpanel.

I forhold til kriteriets del b er det rektor og studieleder der har ledelsesansvaret på Det Danske Musicalakademi. Rektor har det endelige ansvar for uddannelsen og fungerer som øverste myndighed i det daglige. Som en del af den faglige ledelse er der etableret et studienævn som har ansvaret for udarbejdelse og gennemførelse af studieplanen.

Ekspertpanelet vurderer at ledelsesansvaret for uddannelsen vil være tydeligt placeret og fremhæver i øvrigt inddragelsen af underviserne i arbejdet med den fortsatte udvikling af uddannelsen, fx gennem studienævnet, som positivt.

4 Overbygningsuddannelsen

4.1 Tema 1: Formål og læringsudbytte

Dette afsnit indeholder en vurdering af om det er sandsynliggjort at uddannelsesforslaget lever op til to kriterier om henholdsvis uddannelsens formål og uddannelsens mål for læringsudbytte og gradstypebestemmelse i henhold til kvalifikationsrammen.

Kriterium 1: Formål

Uddannelsens formål er klart beskrevet og viser at uddannelsens indhold, niveau og videngrundlag afspejler udviklingen og udfordringer inden for musicalfeltet, nationalt og internationalt, og beskriver hvordan uddannelsen møder arbejdsmarkedets behov.

Musicaloverbygningsuddannelsens formål er i ansøgernes redegørelse beskrevet således: "at styrke og videreudvikle den enkelte studerendes kunstneriske og faglige kompetence som performer inden for det musikdramatiske felt".

Under besøget gav ansøgerne udtryk for at en overbygningsuddannelse, ud over at give mulighed for at udvikle de studerendes talent fuldt ud, forbereder dem bedre til et langt arbejdsliv end en grunduddannelse generelt kan gøre.

Underviserne gav under besøget udtryk for at det er et vigtigt formål med overbygningsuddannelsen at udvikle både selvstændige kunstnere og musicalgenren som sådan, herunder at bidrage til at musicalgenren får en højere status i Danmark.

Ekspertpanelet vurderer på den baggrund at det anførte formål beskriver uddannelsens indhold, men at det ikke forholder sig til det niveau som kriteriet kræver. Dog blev uddannelsens niveau uddybet under besøget (se kriterium 2 om uddannelsens mål for læringsudbytte). Formålet beskriver hvordan uddannelsen møder arbejdsmarkedets behov i form af dens fokus på de kompetencer der er behov for inden for det musikdramatiske felt. Ekspertpanelet vurderer derfor overordnet at uddannelsens formål lever op til kriteriets krav.

Kriterium 2: Mål for læringsudbytte og kvalifikationsramme

- a. Uddannelsens mål for læringsudbytte er niveaumæssigt i overensstemmelse med den relevante gradstypebestemmelse som Kulturministeriet forventer uddannelsen skal indplaceres på i den danske kvalifikationsramme for videregående uddannelser.
- b. Uddannelsens mål for læringsudbytte omfatter både sang, dans og skuespilkunst.

I forhold til kriteriets del a har ansøgerne i deres beskrivelse af uddannelsens mål for læringsudbytte taget udgangspunkt i Kulturministeriets udkast til kvalifikationsramme for de kunstneriske uddannelser.

Ifølge ansøgningen er uddannelsens mål for læringsudbytte at den studerende efter endt uddannelse skal:

- *Have tilegnet sig praktiske kunstneriske metoder til at skabe en dramatisk rolle eller figur, der kan indgå i en helhed på en professionel dramaproduktion*
- *Kunne gøre brug af de generelle sanglige, musikalske, dramatiske, dansemæssige samt stemme-tale-mæssige færdigheder, der knytter sig til beskæftigelsen som professionel musicalperformer*
- *Kunne vurdere kunstneriske og praktiske problemstillinger inden for musicalperformerens sanglige og dramatiske arbejde, anbefale og begrunde relevante løsninger og gøre brug af dem i praksis*
- *Kunne formidle faglige og kunstneriske problemstillinger til medspillere, instruktører, kapelmestre, koreografer, sceneteknikere eller andre relevante samarbejdspartnere i den kollektive produktions- og skabelsesproces*
- *Kunne håndtere og styre komplekse arbejds- og udviklingssituationer, der kræver nye løsningsmodeller og udtryk*
- *Kunne identificere egne læringsbehov og selvstændigt tage ansvar for egen faglig udvikling og specialisering*
- *Være i besiddelse af en kunstnerisk og teoretisk viden om musik, sang, dans, skuespillermetoder, tekst- og forestillingsanalyse, herunder have kendskab til relevante hovedværker (teater- og musicalhistoriske)*
- *Kunne forstå og reflektere over teori, metode og praksis inden for musicalperformerens fagområde*
- *Have indsigt i de arbejdsmarkeds-mæssige vilkår for musicalperformeren (praksiskendskab til auditionsmetode, forståelse af relevante institutioner og producenter samt øvrig netværksdannelse).*

Under besøget uddybede ansøgerne deres overvejelser om uddannelsens mål for læringsudbytte. Udgangspunktet er at overbygningsuddannelsen skal fordre en højere grad af refleksion og selvstændighed hos de studerende end grunduddannelsen. På grunduddannelsen i musical uddannes dimittender til arbejdsmarkedet, mens overbygningsuddannelsen udvikler en dybere refleksion hos dimittenderne og styrker deres evne til at træffe beslutninger vedrørende deres kunstneriske praksis. I princippet kan en studerende afslutte en treårig uddannelse og derefter dygtiggøre sig yderligere gennem arbejde. Disse dimittender kan måske også få hovedroller, men dimittender fra en overbygningsuddannelse skulle gerne få flere hovedroller og være velforberedte til et langt arbejdsliv inden for musicalgenren.

Under besøget gav ansøgerne udtryk for at det havde været en udfordring at formulere uddannelsens mål for læringsudbytte da der ikke findes en dansk scenekunstoverbygningsuddannelse at sammenligne med. Ansøgerne har inddraget Det Fynske Musikkonservatoriums eksisterende erfaringer med uddannelser på kandidatniveau og så vidt muligt ladet sig inspirere af erfaringer fra udenlandske uddannelser, fx en masteruddannelse som udbydes på Mountview Academy of Theatre Arts. Her er dog tale om en anden uddannelsestradition som ikke umiddelbart kan overføres til en overbygningsuddannelse i Danmark.

Ekspertpanelet finder det positivt at ansøgerne i uddannelsesforslaget har gjort sig grundige overvejelser om hvad en dimittend fra overbygningsuddannelsen skal kunne, og at de har formuleret målene for læringsudbytte i sammenhæng med kvalifikationsrammen. Men ekspertpanelet vurderer at beskrivelserne af mål for læringsudbytte har for stor lighed med målene for læringsudbytte på grunduddannelsen. Det er med andre ord svært at se forskel på grund- og overbygningsuddannelsen ud fra de beskrevne mål for læringsudbytte. Under besøget tydeliggjorde og redegjorde ansøgerne imidlertid på tilfredsstillende vis for hvordan uddannelsens mål for læringsudbytte er tænkt på kandidatniveau. På den baggrund vurderer ekspertpanelet at målene for læringsudbytte er i overensstemmelse med en kunstnerisk kandidatgrad, men anbefaler samtidig at ansøgerne arbejder videre med at udmønte de overordnede mål for læringsudbytte i viden, færdigheder og kompetencer så forskellen mellem grund- og overbygningsuddannelsen tydeliggøres.

I forhold til kriteriets del b står der i udkastet til studieplanen at uddannelsen tager udgangspunkt i de to hovedfag sang og dramatik, men at der også er stor vægt på faget dans. Under besøget

uddybende ansøgerne de faglige overvejelser som ligger bag formuleringen i udkastet til studieplanen og vægtningen af de tre fag. De faglige overvejelser hænger tæt sammen med overvejelser om optag på uddannelsen og de fire studerendes muligvis forskellige faglige baggrunde. Derudover fremhævede ansøgerne at fremhævelsen af de to hovedfag skærper uddannelsens profil.

Ekspertpanelet vurderer at uddannelsens mål for læringsudbytte omfatter både dans, sang og drama, og konstaterer at der er mål for læringsudbytte som dækker en kombination af de tre discipliner, altså musicalkunstformen som helhed. Ekspertpanelet vurderer, især på baggrund af besøget, at der er en tilfredsstillende faglig begrundelse for vægtningen af de tre fag.

4.2 Tema 2: Struktur og indhold

Dette afsnit indeholder en vurdering af om det er sandsynliggjort at uddannelsesforslaget lever op til seks kriterier om henholdsvis opbygning og indhold, progression, undervisnings- og arbejdsformer, bedømmelses- og evalueringsformer, internationalisering og fysiske faciliteter samt materielle og økonomiske ressourcer.

Kriterium 3: Opbygning og indhold

Der er sammenhæng mellem uddannelsens mål for læringsudbytte og indholdet og vægtningen af de enkelte elementer i uddannelsen.

Uddannelsen tager sit udgangspunkt i de to hovedfag sang og dramatik. Derudover er der stor vægt på faget dans. Følgende fagområder vil indgå i uddannelsen: sang, dramatik, dans, krops- og fysiodramatik, præsentation og branchekendskab, musikalsk-tekniske færdigheder, tale, dramaturgi/teater og musicalhistorie. Fagområderne er tænkt som grupperinger af mindre fagelementer. Uddannelsens indhold og opbygning er beskrevet i udkastet til studieplan.

Overbygningsuddannelsen i musical vil vare to år og bestå af følgende moduler: "Musicalperformerens viden", "Sceniske færdigheder", "Musicalperformerens kompetencer" og et kandidatprojekt. Kandidatprojektet afslutter uddannelsens andet år, mens de tre øvrige moduler strækker sig over uddannelsens to år. Modulerne skal ses som tidsfaser i uddannelsen hvortil der i udgangspunktet er tilknyttet en række fagområder. Fagområder kan flyttes mellem moduler.

"Musicalperformerens viden" rummer på uddannelsens første og andet år følgende fagområder: musikalsk-tekniske færdigheder, præsentation og branchekendskab, sang og dramatik. På det første år er følgende fagområder desuden tilknyttet modulet: dramaturgi/teater og musicalhistorie, dans, krops- og fysiodramatik samt tale.

Følgende fagområder indgår i modulet "Sceniske færdigheder" på uddannelsens første og andet år: sang, dramatik, dans, tale og krops- og fysiodramatik.

"Musicalperformerens kompetencer" rummer følgende fagområder på uddannelsens første og andet år: sang, dramatik, dans, musikalsk-tekniske færdigheder, krops- og fysiodramatik samt tale. På uddannelsens første år indgår i øvrigt præsentation og branchekendskab.

Under besøget fremgik det at uddannelsens indhold og vægtningen af uddannelsens elementer vil blive individualiseret samtidig med at der vil være fælles elementer. Med andre ord vil tilrettelæggelsen af uddannelsen tage udgangspunkt i hver enkelt af de fire studerende som optages på uddannelsen, og som potentielt kan have forskellige faglige baggrunde. Fx vil de studerende have mulighed for at følge suppleringsforløb og fag på andre uddannelser for at få undervisning på det rette niveau. I forhold til denne mulighed blev uddannelsens opbygning sammenlignet med solistuddannelserne på Det Fynske Musikkonservatorium.

I ansøgningen (under kriterium 5 om undervisnings- og arbejdsformer) beskrives det at der i tilrettelæggelsen af uddannelsen vil blive taget højde for at det stof der arbejdes med, har et tilstræk-

keligt højt fagligt niveau og løbende opdateres i forhold til den internationale udvikling på området.

Ekspertpanelet ser det som en forudsætning for at udbyde en musicaluddannelse på kandidatniveau at der er mulighed for at tilpasse uddannelsens opbygning og niveau til hver enkelt studerendes faglige baggrund og niveau i kombination med fælles elementer.

Hvor det forud for besøget ikke havde været klart hvordan overbygningsuddannelsens indhold og opbygning adskiller sig fra den foreslåede grunduddannelse med hensyn til det faglige niveau, betød uddybningen af ansøgning og studieplan under besøget at det blev tydeligere at uddannelsens opbygning og indhold vil blive tilpasset den enkelte studerende.

Overordnet set vurderer ekspertpanelet at det er sandsynliggjort at uddannelsesforslaget opfylder kriteriets krav om at uddannelsens indhold og elementernes vægtning er i overensstemmelse med uddannelsens mål for læringsudbytte.

Kriterium 4: Progression

Uddannelsen er struktureret på en måde som sikrer fortsat faglig udvikling for den enkelte studerende.

Ansøgningen indeholder eksempler på årsplaner for dramatikfaget som illustration af uddannelsens faglige progression.

Fordi en stor del af uddannelsens indhold ikke er tilrettelagt som faste elementer, er der stort rum for fleksibilitet i tilrettelæggelsen (se kriterium 3 om opbygning og indhold). Denne fleksibilitet i tilrettelæggelsen sikrer de studerendes fortsatte faglige udvikling. Det blev også fremhævet under besøget at de studerendes faglige udvikling også vil blive sikret gennem optag af netop de studerende som har de forudsætninger og potentiale som kræves.

Derudover fortalte ansøgerne om deres overvejelser om den faglige progression på en overbygningsuddannelse i forhold til progressionen på en grunduddannelse. Bl.a. mente ansøgerne at progression/talentudvikling på henholdsvis grund- og overbygningsuddannelse kan ske med forskellige hastigheder. På mødet med underviserne blev dette syn på progression/talentudvikling også fremhævet på baggrund af en sammenligning med en typisk studerendes forløb på en fem-årig uddannelse på et dansk musikkonservatorium.

Ekspertpanelet vurderer at uddannelsens fleksible opbygning er en styrke i forhold til at sikre de studerendes progression fordi det giver mulighed for at tage højde for de enkelte studerendes faglige niveau og behov. Ekspertpanelet vurderer at uddannelsens struktur sikrer faglig progression for de studerende på en måde som tager højde for deres evt. forskellige uddannelsesmæssige og faglige baggrunde. Ekspertpanelet vil samtidig opfordre til at ansøgerne overvejer at indføre en vejlederordning hvor hver enkelt studerende kunne få en vejleder tilknyttet. Det kunne være med til at sikre at de studerende oplever en sammenhæng i deres uddannelsesforløb og realiserer uddannelsens mål for læringsudbytte. Ekspertpanelet er dog opmærksomt på at en sådan ordning vil indebære en (mindre) fordyrelse af uddannelsen i forhold til det ansøgte beløb, og ansøgerne må selvfølgelig overveje om der vil være plads til en sådan ordning i deres budget for uddannelsen.

Kriterium 5: Undervisnings- og arbejdsformer

Undervisnings- og arbejdsformerne er varierede og relevante for uddannelsens mål for læringsudbytte samt i overensstemmelse med god praksis inden for området.

I redegørelsen står der at undervisningen og undervisningsformerne vil blive tilpasset det faglige indhold som er beskrevet for de enkelte fag og fagområder i udkastet til studieplanen. Ansøgerne beskriver at valget af undervisningsformer på uddannelsen vil afhænge af hvordan man sikrer det optimale læringsudbytte. For at de studerende kan nå målene for læringsudbytte vil undervisningen bl.a. blive planlagt i samarbejde med fagområderne for at sikre de bedste pædagogiske forudsætninger og undervisningsformer for det enkelte fag.

Undervisningen vil ifølge ansøgningen foregå både som solo- og holdundervisning, ugentlige skemalagte timer, komprimerede kurser, projekter og produktioner, nogle gange på tværs af uddannelsens årgange og i nogle tilfælde i samarbejde med eksterne partnere. Et eksempel på et ugeskema for en studerende er vedlagt redegørelsen. Under besøget gjorde ansøgerne opmærksom på at eftersom et undervisningshold ofte kun vil bestå af fire studerende, vil underviseren kunne differentiere undervisningen ud fra de studerendes faglige baggrund og niveau. De studerendes forskellige faglige baggrunde giver desuden underviserne mulighed for at være fagligt ny-skabende ved bl.a. at udvikle nye undervisningsmetoder. Der findes ikke en uddannelse i at undervise i dramatik på højt niveau. Derfor er der behov for at beskrive og evt. forske i undervisningsformer.

Under besøget blev der desuden redegjort for de faglige begrundelser for de undervisningsfrie timer som er en del af uddannelsen. For det første blev det pointeret at de studerendes træningsprogrammer løbende vil blive justeret for at sikre at øvelserne bliver gjort rigtigt. For det andet blev det under besøget uddybet at der er en pædagogisk pointe at de studerende, fx i forbindelse med selvstændige projekter, lærer at orientere sig i forhold til forskellige valgmuligheder og arbejde selvstændigt.

Ekspertpanelet ser det som en forudsætning for en musicaluddannelse på kandidatniveau at uddannelsens indhold og dermed undervisnings- og arbejdsformerne er individuelt planlagt fordi dette vil medføre et stærkt fokus på at den enkelte studerende realiserer målene for læringsudbytte. Ekspertpanelet bemærker at fællesundervisning kan betyde en udfordring for underviserne med hensyn til at differentiere undervisningen. Der kan være en risiko for at undervisningen kommer til at foregå på laveste fællesnævners niveau. Det ses som en styrke at der indgår selvstændigt arbejde for de studerende i uddannelsen da fordybelse og specialisering er krav til en overbygningssuddannelse.

Ekspertpanelet vurderer samlet set at det er sandsynliggjort at de undervisnings- og arbejdsformer som vil blive benyttet, er relevante for uddannelsens mål for læringsudbytte. Desuden vurderer ekspertpanelet at det er sandsynliggjort at der vil være fokus på at vælge undervisnings- og arbejdsformer som er tilpasset det faglige indhold og i overensstemmelse med god praksis inden for det faglige område. Denne vurdering understøttes af de tre institutioners deltagelse i internationale netværk (se kriterium 7 om internationalisering).

Kriterium 6: Bedømmelses- og evalueringsformer

Bedømmelses- og evalueringsformer sikrer en samlet belysning af om de studerende har realiseret uddannelsens mål for læringsudbytte.

Bedømmelse af de studerendes optagelse, standpunkt, delafslutninger i uddannelsesforløbet og kandidatprojektet vil ifølge redegørelsen foregå på forskellige måder: prøver bedømt efter karakterskala og som godkendt/ikke godkendt, attest m.v. og i form af skriftlige og mundtlige udtalel-

ser/bedømmelser som især vil blive brugt i forbindelse med proces- og produktionsforløb. Kandidatprojektet er den endelige dokumentation for de studerendes realisering af uddannelsens mål for læringsudbytte.

Ansøgerne slår i deres redegørelse fast at da der er tale om en ny uddannelse, skal der i høj grad udføres et pionerarbejde inden for både bedømmelses- og evalueringsformer. Dog vil bedømmelsespraksis tage udgangspunkt i de tre institutioners nuværende retningslinjer og i retningslinjer for kandidatuddannelser ved de kunstneriske uddannelsesinstitutioner under Kulturministeriet. Under besøget redegjorde ansøgerne for at fx Skuespillerskolen ved Odense Teater ikke har erfaringer med at bedømme kandidatprojekter, og at det vil blive en udfordring at vælge bedømmelses- og evalueringsformer som både er præcise og rummelige. Til gengæld har Skuespillerskolen stor erfaring med evaluering af de enkelte studerende i løbet af deres uddannelsesforløb. På den eksisterende treårige uddannelse på Det Danske Musicalakademi foregår alle sluteksaminer med ekstern censur og karaktergivning da det er et krav for at de studerende kan få SU til uddannelsen. Det Fynske Musikkonservatorium har erfaringer med en række bedømmelsesformer på kandidatniveau. I og med at en fremtidig overbygningsuddannelse i musical vil ligge i Kulturministeriets regi, vil der desuden foreligge formelle retningslinjer for bedømmelsesformer og ekstern censur. Rektor for Musicalakademiet informerede derudover om at der i efteråret 2009 vil blive afholdt en MTEA-konference hvor et af temaerne vil være bedømmelsesformer.

Ekspertpanelet ser det som en styrke at uddannelsen med hensyn til udviklingen af bedømmelses- og evalueringsformer vil kunne gøre brug af eksisterende erfaringer fra henholdsvis Det Fynske Musikkonservatorium, Skuespillerskolen ved Odense Teater og Det Danske Musicalakademi – og at ansøgerne er bevidste om de udfordringer der vil opstå med hensyn til at bedømme kandidatprojekter. Derudover vurderer ekspertpanelet at planerne om at benytte ekstern censur er en styrke, særligt i forhold til bedømmelse af kandidatprojektet.

Ekspertpanelet vurderer at det er sandsynliggjort at de planlagte bedømmelses- og evalueringsformer sikrer en samlet belysning af de studerendes realisering af uddannelsens mål for læringsudbytte.

Kriterium 7: Internationalisering

Uddannelsen sikrer et internationalt studiemiljø og netværk for de studerende på en måde der bidrager aktivt til realisering af uddannelsens mål for læringsudbytte.

Det Fynske Musikkonservatorium, Skuespillerskolen ved Odense Teater og Det Danske Musicalakademi indgår hver især i relevante faglige internationale netværk.

Under besøget fortalte ansøgerne at udveksling af de studerende vil udgøre en udfordring fordi der kun findes få uddannelser på et tilsvarende niveau, og fordi et hold på fire studerende vil være følsomt over for afbræk i form af de enkeltes evt. studieophold i udlandet.

Under besøget fortalte ansøgerne desuden at undervisningen vil foregå på de skandinaviske sprog samt i mindre grad engelsk og tysk. Derfor er det et optagelseskrav at de studerende skal beherske et af de skandinaviske sprog og engelsk. Inden for de rammer vil udenlandske studerende have mulighed for at følge dele af uddannelsen.

Ekspertpanelet vurderer at samarbejdet mellem de tre institutioner i høj grad skaber forudsætninger for et internationalt netværk for uddannelsen. Et internationalt studiemiljø vil bl.a. blive sikret gennem udenlandske gæsteundervisere og undervisernes deltagelse i internationale faglige netværk. Ekspertpanelet bemærker at det vil være en udfordring at der kun er få lignende uddannelser som en overbygningsuddannelse i musical kan udveksle studerende med. Hvad angår udveksling vurderes det som en styrke at uddannelsens mål for læringsudbytte er beskrevet ud fra kvalifikationsrammeudkastet, og at der er fastsat ECTS-point for modulerne. Dette muliggør at studerende kan gennemføre dele af uddannelsen i udlandet, og at udenlandske studerende tilsvarende kan gennemføre en del af deres uddannelse i Danmark.

Ekspertpanelet ser det som en styrke at ansøgerne har kontakt til anerkendte udenlandske gæsteundervisere gennem deres internationale netværk. Ekspertpanelet vurderer at det til fulde er sandsynliggjort at ansøgerne vil kunne bruge de eksisterende stærke internationale netværk de indgår i, som bidrag til de studerendes realisering af uddannelsens mål for læringsudbytte.

Kriterium 8: Fysiske faciliteter samt materielle og økonomiske ressourcer

- a. Uddannelsens fysiske faciliteter og materielle ressourcer er relevante for at realisere uddannelsens mål for læringsudbytte.
- b. Uddannelsens dimensionering er i overensstemmelse med de økonomiske ressourcer der ifølge flerårsaftalen er til rådighed for uddannelsen.

I forhold til kriteriets del a fremgår det af redegørelsen at uddannelsens undervisning vil foregå på alle tre institutioner indtil 2013 hvor Det Fynske Musikkonservatorium og Skuespillerskolen flytter ind i Odenses nye musik- og teaterhus. De nye lokaler vil være egnede til at huse en overbygningsuddannelse i musical. Der vil være mere plads og bedre rumkvalitet end i forbindelse med de faciliteter der indledningsvis vil være adgang til i Odense på de ansøgende institutioner. Der vil derfor være en overgangsperiode hvor det vil være en udfordring at lægge de studerendes skema med hensyn til lokaler. Ansøgerne vurderer at undervisnings- og lokaleplanlægning vil kunne gå op ved at placere forskellige dele af undervisningen i henholdsvis Fredericia og Odense.

Indtil videre har Det Danske Musicalakademi de mest velegnede faciliteter til uddannelsen, og ansøgerne gjorde under besøget opmærksom på at det har en signalværdi at uddannelsen også foregår på Det Danske Musicalakademi i Fredericia da uddannelsen vil blive udbudt i et samarbejde mellem de tre uddannelsesinstitutioner og Det Danske Musicalakademi også vil være en del af uddannelsens faglige miljø. Konservatoriets nuværende bygninger egner sig bedst til uddannelser som ikke kræver så meget plads. Ansøgerne er klar over at de nuværende fysiske forhold ikke er optimale, men mener at kunne huse de tre første årgange med hver fire studerende som i givet fald vil påbegynde uddannelsen i de nuværende fysiske rammer. Fx kan projektførelse foregå i Fredericia, mens den daglige undervisning kan foregå på Det Fynske Musikkonservatorium og Skuespillerskolen. Ansøgerne gav udtryk for at udgangspunktet for beslutninger om hvor de forskellige dele af undervisningen kommer til at foregå, vil være hvad der forekommer mest hensigtsmæssigt for de studerende.

I forbindelse med høringen af rapporten har ansøgerne indsendt planer for hvordan de vil forbedre de nuværende danselokaler i Odense så danseundervisningen kan foregå i egnede lokaler frem til 2013 hvor man flytter ind i det nye musik- og teaterhus. Planerne indeholder en ombygning af et eksisterende lokale på Skuespillerskolen med akustisk regulering i loftet, et (svømmende) dansesgulv, gipsvægge, ventilation, lydisolering og opsætning af spejle, gardin og barre. Ombygningens forventede etableringsomkostninger ligger på 240.000 kr. Herudover henviser ansøgerne til muligheden for at leje et dramalokale (af Odense Teater) på permanent basis frem til 2013.

Med hensyn til kriteriets del a vurderer ekspertpanelet at det er sandsynliggjort at der vil være tilstrækkelige og relevante fysiske faciliteter og materielle ressourcer til at realisere uddannelsens mål for læringsudbytte. Det er dog en forudsætning for denne vurdering at planerne om forbedring af danselokalerne samt leje af ekstra dramalokale virkeliggøres. Samtidig ønsker ekspertpanelet at opfordre ansøgerne til at mindske de studerendes pendling mellem de to undervisningssteder i Odense og mellem undervisningsstederne i Odense og Fredericia mest muligt. Hvis planerne om forbedring af lokalerne ikke kan lade sig gøre, foreslår ekspertpanelet at ansøgerne overvejer at samle undervisningen i Fredericia indtil 2013 eller evt. at udsætte opstart af overbygningsuddannelsen til 2013.

I forhold til kriteriets del b om de økonomiske ressourcer fremgår det af redegørelsen at gennemsnitsprisen for en studerende vil være 275.000 kr. årligt i aktuelt niveau. Skønnet er baseret på fire studerende pr. årgang og et omfang af undervisning som er beskrevet i udkastet til studie-

planen, og på omkostningsniveauet for den eksisterende treårige uddannelse på Det Danske Musicalakademi.

Under besøget begrundede ansøgerne optagets størrelse på fire studerende på en årgang med en vurdering af arbejdsmarkedets behov for dimittender og de økonomiske midler der er afsat til en overbygningsuddannelse i musical i flerårsaftalen. Ansøgerne planlægger at optage fire studerende hvert år i stedet for otte hvert andet år fordi det vil give de studerende mulighed for at starte på overbygningsuddannelsen i direkte forlængelse af deres grunduddannelse. Samtidig vil det gøre det nemmere for de studerende at tage orlov fra uddannelsen. Ekspertpanelet vurderer at dimensioneringen på fire studerende er velbegrunderet.

Af flerårsaftalen for de kunstneriske uddannelser for perioden 2007-2010 fremgår det at der "til dækning af merudgifter i forbindelse med etablering af musicaluddannelserne i 2010 afsættes en reserve på 6 mio. kr.". Dette beløb skal dække både grund- og overbygningsuddannelsen. Af vejledningen til ansøgningen fremgår det at en økonomisk fordeling mellem grund- og overbygningsuddannelsen ud fra en generel erfaring med omkostningsniveauet på de kunstneriske uddannelser forventes at ligge på ca. 3/5 til grunduddannelsen og 2/5 til overbygningsuddannelsen. Dvs. at ca. 3,6 mio. kr. forventes afsat til grunduddannelsen og 2,4 mio. kr. til overbygningsuddannelsen.

Ekspertpanelet konstaterer at det ansøgte beløb på 2,2 mio. kr. årligt er mindre end det forventede afsatte beløb på 2,4 mio. kr.

Ekspertpanelet vurderer at den angivne udgift pr. studerende (275.000 kr.) kan være for lavt anslået hvis de studerende har behov for meget individuel undervisning, fx hvis de kommer fra forskellige grunduddannelser og med forskellige faglige forudsætninger. Uddannelsens behov for ressourcer afhænger af den individuelle tilrettelæggelse af uddannelsen hvor de studerende kan følge undervisning på andre hold, og desuden af hvilke praktikaftaler de studerende får med teatrene. Ekspertpanelet vurderer på den baggrund at udgiften pr. studerende på 275.000 kr. vil variere fra år til år afhængigt af de studerendes faglige baggrunde og forudsætninger. Ekspertpanelet vurderer desuden at det kan vise sig at være en svaghed ved uddannelsesforslaget hvis det økonomiske grundlag baserer sig på at der indgår mange projekter eller undervisning på andre hold – fordi dette kan betyde at undervisningen ikke vil foregå på et tilstrækkeligt højt fagligt niveau.

4.3 Tema 3: Fagligt miljø og lærerkræfter

Dette afsnit indeholder en vurdering af om det er sandsynliggjort at uddannelsesforslaget lever op til tre kriterier om henholdsvis videngrundlag, undervisere og fagligt miljø.

Kriterium 9: Videngrundlag

Uddannelsens videngrundlag er i overensstemmelse med uddannelsens mål for læringsudbytte.

I redegørelsen beskrives det at der vil være tale om et pioner- og udviklingsarbejde med hensyn til uddannelsens videngrundlag da uddannelsen vil være den eneste af sin art i Danmark. Pioner- og udviklingsarbejdet vil sigte mod erfaringsopsamling og -dokumentation med hensyn til processer, produktionsforløb og undervisnings- og kursusforløb. Derudover vil samarbejder med udenlandske uddannelsesinstitutioner med beslægtede kunstneriske og/eller pædagogiske uddannelsesforløb blive prioriteret i forhold til at sikre udviklingen af uddannelsens bredde. Ansøgningen fremhæver desuden underviserne som en central del af uddannelsens videngrundlag og pointerer at det er ledelsens ansvar at udvælge undervisere.

Ansøgerne vil inddrage forskere og forskning fra relaterede forskningsfelter i uddannelsens videngrundlag i den grad det er muligt og relevant for uddannelsens mål for læringsudbytte. Ansøgerne gjorde under besøget rede for at der mangler forskning på musicalområdet i Danmark,

og at der ikke er kapacitet eller ressourcer til det. Derudover gav ansøgerne udtryk for at ville følge debatten om kunstnerisk udviklingsarbejde og evt. inddrage det i uddannelsens videngrundlag. Bl.a. vil uddannelsen have tilknytning til Det Danske Musicalakademis rugekasse for udvikling af nye forestillinger, Uterus.

Ekspertpanelet ser det som en styrke med hensyn til uddannelsens videngrundlag at ansøgerne er orienterede mod at søge og inddrage viden i form af gæsteundervisere, forskere og generel erfaringsudveksling med relevante personer og institutioner. Ekspertpanelet opfordrer imidlertid ansøgerne til at være mere præcise i formuleringen af uddannelsens videngrundlag og i beskrivelsen af hvordan uddannelsen vil inddrage viden fra kunstnerisk udviklingsvirksomhed, faglig praksis og/eller forskning på en måde der kan være med til at sikre et højt fagligt niveau i uddannelsen.

Derudover anser ekspertpanelet det som meget positivt i forhold til uddannelsens videngrundlag at de tre uddannelsesinstitutioner samarbejder om udviklingen af uddannelsen, og at de er bevidste om hvad de hver især kan bidrage med til uddannelsens videngrundlag så det er i overensstemmelse med uddannelsens mål for læringsudbytte. Samlet set vurderer ekspertpanelet at det er sandsynliggjort at det videngrundlag der er beskrevet for uddannelsen, er i overensstemmelse med uddannelsens mål for læringsudbytte.

Kriterium 10: Undervisere

Underviserne har samlet set de kvalifikationer og/eller kompetencer som er relevante for at de studerende kan realisere uddannelsens mål for læringsudbytte.

Ansøgningen er vedlagt en liste over undervisere som på nuværende tidspunkt er tilknyttet de relevante fagområder ved de tre institutioner der vil samarbejde om uddannelsen. Men da der er tale om en foreslået uddannelse, er det endnu ikke bestemt hvilke undervisere der skal være tilknyttet. Det blev under besøget understreget at det vil være den kommende (uddannelses)leders (se kriterium 13) opgave at ansætte undervisere. Nuværende undervisere på alle tre uddannelsesinstitutioner gav under besøget udtryk for interesse i at undervise på uddannelsen. Flere af underviserne har undervist på flere af de uddannelsesinstitutioner som vil samarbejde om at udbyde uddannelsen, og indgår dermed i et fælles fagligt miljø.

Under besøget uddybede ansøgerne deres overvejelser om den samlede underviserstabs kvalifikationer og kompetencer. Bl.a. vil der være krav om at underviserne skal være uddannet på højeste niveau inden for deres felt. Dog kan der gøres undtagelser med autodidakte undervisere. Et af kriterierne for sammensætningen af underviserstaben er at der skal være et samspil mellem praktisk erfaring og teoretisk viden. Ansøgerne bemærkede at det er en udfordring at der p.t. i Danmark kun er få undervisere med kompetencer inden for alle de tre områder sang, dans og drama. Der kan derfor være et behov for efteruddannelse blandt de undervisere som vil blive tilknyttet overbygningssuddannelsen.

I forhold til overvejelser om løst ansatte undervisere forklarede ansøgerne bl.a. at de forestiller sig at man kan have en fast tilknyttet gruppe af fx skuespillere som underviser på uddannelsen på skift. Hvilke undervisere fra denne gruppe der underviser på et givent tidspunkt, afhænger af deres arbejdsopgaver i øvrigt. Dette er et vilkår som udspringer af ønsket om at bruge undervisere som samtidig er aktive i teatermiljøer og musikdramatiske miljøer.

Derudover nævnte ansøgerne under besøget overvejelser om at tilknytte en eller flere undervisere som ikke har en musicalfaglig baggrund, til uddannelsen i forbindelse med kandidatprojektet så de studerende kan modtage vejledning om teori og metode i forbindelse med kandidatprojektets refleksionsdel.

Ekspertpanelet gør opmærksom på at det på uddannelser med mange timeansatte og gæsteundervisere er vigtigt at have en samlet strategi for kommunikation i underviserstaben og for videndeling mellem underviserne. Ekspertpanelet henviser til at ansøgerne i redegørelsen for kriterium 11 påviser at uddannelsen vil indgå i et stærkt fagligt miljø, bl.a. i form af netværk med og kon-

takt til et bredt udsnit af personer fra teatermiljøer og musikdramatiske miljøer som kan undervise på uddannelsen i kortere eller længere forløb.

Det er en styrke at ansøgerne allerede har erfaring med en underviserstab som fungerer på de omtalte præmisser, og at ansøgerne under besøget gav udtryk for en bevidsthed om at underviserne er kernen i uddannelsen og afgørende for uddannelsens faglige niveau. Derudover er det en styrke at uddannelsens opbygning og indhold (se kriterium 3) understøtter inddragelse af gæsteundervisere, og at ansøgerne har et stort potentiale med hensyn til at kunne tiltrække kapaciteter inden for musicalområdet til masterclasses m.v. Ekspertpanelet vurderer at der vil være et behov for evt. at knytte flere fastansatte danseundervisere til uddannelsen. Det eksisterende samarbejde mellem undervisere vil understøtte samarbejdet mellem underviserne i det fremtidige samarbejde om uddannelsen mellem de tre institutioner.

På baggrund af samtaler med ledelse og undervisere under besøget vurderer ekspertpanelet at det er sandsynliggjort at de undervisere som vil blive tilknyttet uddannelsen, vil have de kompetencer og kvalifikationer der er nødvendige for at sikre at de studerende realiserer uddannelsens mål for læringsudbytte.

Kriterium 11: Fagligt miljø

Uddannelsen sikrer et fagligt miljø af høj kvalitet gennem tilknytning til et bredt spektrum af andre kunstneriske uddannelser på højeste niveau og tilknytning til et mangfoldigt teatermiljø og musikdramatisk miljø.

Af redegørelsen fremgår det at ansøgerne vil sikre uddannelsens faglige miljø gennem en kombination af de tre institutioners eksisterende faglige miljøer som baserer sig på nationale og internationale netværk. Derudover er der planer om at understøtte et fagligt miljø på tværs af de tre institutioner gennem en fælles elektronisk platform og ved at holde regelmæssige møder mellem personale (pædagogisk og administrativt), ledelsen og de studerende.

Ansøgerne uddybede under besøget fordelene ved deres samarbejde i forhold til det samlede faglige miljø på uddannelsen, bl.a. i form af kontakt med undervisere og studerende fra andre kunstneriske uddannelser. Uddannelsen vil også bidrage til det eksisterende faglige miljø på institutionerne. Fx vil den nye overbygningsuddannelse skabe mulighed for at Det Fynske Musik konservatorium får større berøring med musical og scenekunst og dermed være med til at danne grundlag for en uddannelse af teatermusikere og for gennemførelse af musikdramatiske projekter.

Ekspertpanelet vurderer at det er sandsynliggjort at der vil være et fagligt miljø af høj kvalitet på uddannelsen. Især kontakten til gæsteundervisere er en styrke ved uddannelsesforslaget da ansøgnernes eksisterende netværk viser tilknytning til et mangfoldigt teatermiljø og musikdramatisk miljø. Samarbejdet mellem de tre uddannelsesinstitutioner om at udvikle uddannelsen og planerne for at udbyde uddannelsen i fællesskab er i sig selv et eksempel på at uddannelsens faglige miljø vil have tilknytning til kunstneriske uddannelser på højeste niveau. Ekspertpanelet ser planerne om brug af en fælles elektronisk platform og afholdelse af møder som gode bidrag til at sikre et fagligt miljø af høj kvalitet på tværs af de tre institutioner.

4.4 Tema 4: Optagelsesprocedurer og kvalitetsarbejde

Dette afsnit indeholder en vurdering af om det er sandsynliggjort at uddannelsesforslaget lever op til to kriterier om henholdsvis optagelsesprocedurer og systematisk og løbende kvalitetsarbejde.

Kriterium 12: Optagelsesprocedurer

Optagelse til uddannelsen gennemføres på en måde som er relevant for uddannelsens mål for læringsudbytte, og sikrer at de studerende har de forkundskaber og det talent som uddannelsens mål for læringsudbytte forudsætter.

Ifølge redegørelsen vil tilrettelæggelsen af optagelsesprøven basere sig på de tre institutioners samlede erfaringer. Forudsætningen for at kunne søge optagelse er en bestået grund- eller bacheloruddannelse i henholdsvis musik, skuespil eller musical suppleret med en godkendt indstillingsprøve (optagelsesprøve uden ekstern censur).

Kravene til hvilket fagligt niveau en ansøger til uddannelsen skal kunne dokumentere, er ikke beskrevet i ansøgningen eller i udkastet til studieplanen. Under besøget forklarede ansøgerne at det var en forglemmelse at de faglige krav ikke fremgår af det skriftlige materiale, og at disse krav vil blive udarbejdet. Under besøget uddybede ansøgerne at det er nødvendigt at have fokus på den enkelte ansøgers styrker og svagheder i optagelsesprøven og evt. teste ansøgerne flere gange så undervisningen kan tilrettelægges individuelt efter de studerendes faglige niveau.

Ekspertpanelet vurderer at optagelsesprøven til uddannelsen vil være relevant i forhold til uddannelsens mål for læringsudbytte. Ekspertpanelet vurderer på baggrund af ansøgernes beskrivelse under besøget at der vil blive taget højde for at de studerende kommer fra forskellige uddannelser og kan befinde sig på forskellige niveauer inden for uddannelsens faglige områder. Ekspertpanelet vurderer også at det er væsentligt at optagelsesjuryen består af eksterne medlemmer.

Derudover vurderer ekspertpanelet at det er sandsynliggjort at ansøgerne vil udarbejde de nødvendige beskrivelser af kravene til ansøgernes faglige niveau ved optagelse idet ansøgerne under besøget redegjorde for grundige overvejelser om de studerendes nødvendige forkundskaber og det talent som er påkrævet for at de studerende kan realisere uddannelsens mål for læringsudbytte. Samlet set vurderer ekspertpanelet at uddannelsesforslaget lever op til kravene i kriteriet.

Kriterium 13: Systematisk og løbende kvalitetsarbejde

- a. Uddannelsen arbejder systematisk og løbende med at sikre og udvikle kvaliteten af sine aktiviteter og resultater ved bl.a. at inddrage eksterne og interne interessenter.
- b. Ledelsesansvaret for uddannelsen er tydeligt placeret.

Ansøgerne beskriver i redegørelsen at de vil benytte det kvalitetssikringssystem som de seks danske musikkonservatorier har udviklet i samarbejde og skal implementere i nær fremtid.

Under besøget understregede ansøgerne at de vil have fokus på evaluering af uddannelsen, og at det aftagerpanel som vil blive tilknyttet uddannelsen, kan være en central sparringspartner i den sammenhæng.

Ekspertpanelet vurderer på baggrund af de fremlagte planer og procedurer at kvalitetssikring af uddannelsen vil foregå løbende og systematisk. At det planlægges at kvalitetssikre uddannelsen på baggrund af de seks musikkonservatoriers fælles kvalitetssikringssystem, ses som positivt. Dog skal det muligvis evalueres om det overordnede kvalitetssikringssystem dækker alle relevante aspekter af en overbygningssuddannelse i musical, eller om der er behov for at se på særlige aspekter og områder i denne forbindelse.

Ledelsesansvaret for overbygningssuddannelsen er endnu ikke delegeret til navngivne personer. Ansøgningen er vedlagt et diagram over den planlagte organisationsstruktur mellem de ansøgende institutioner. Af dette diagram fremgår det at den overordnede ansvarlige vil være rektor,

og at der desuden vil være en leder af scenekunstabdelingen (som består af skuespilafdelingen og musicalafdelingen) og derunder en leder af musicalafdelingen.

Ekspertpanelet vurderer at der er en hensigtsmæssig plan for tydelig uddelegering af ledelsesansvaret for uddannelsen. På den baggrund vurderer ekspertpanelet at uddannelsesforslaget i tilfredsstillende grad opfylder dette kriteriums krav.